
ΜΟΝΤΕΛΟΠΟΙΗΣΗ ΧΡΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΚΛΩΜΑΤΩΝ CMOS

Λάμπρος Μπισδούνης

Διπλ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών

Οργάνωση της παρουσίασης

- Εισαγωγή στις τεχνικές εξομοίωσης και μοντελοποίησης κυκλωμάτων CMOS VLSI.
- Αντικείμενο της παρουσίασης.
- Χρονική απόκριση και κατανάλωση ενέργειας αντιστροφεία CMOS.
- Τεχνικές αναγωγής λογικών πυλών CMOS σε ισοδύναμους αντιστροφείς.
- Συμπεράσματα.

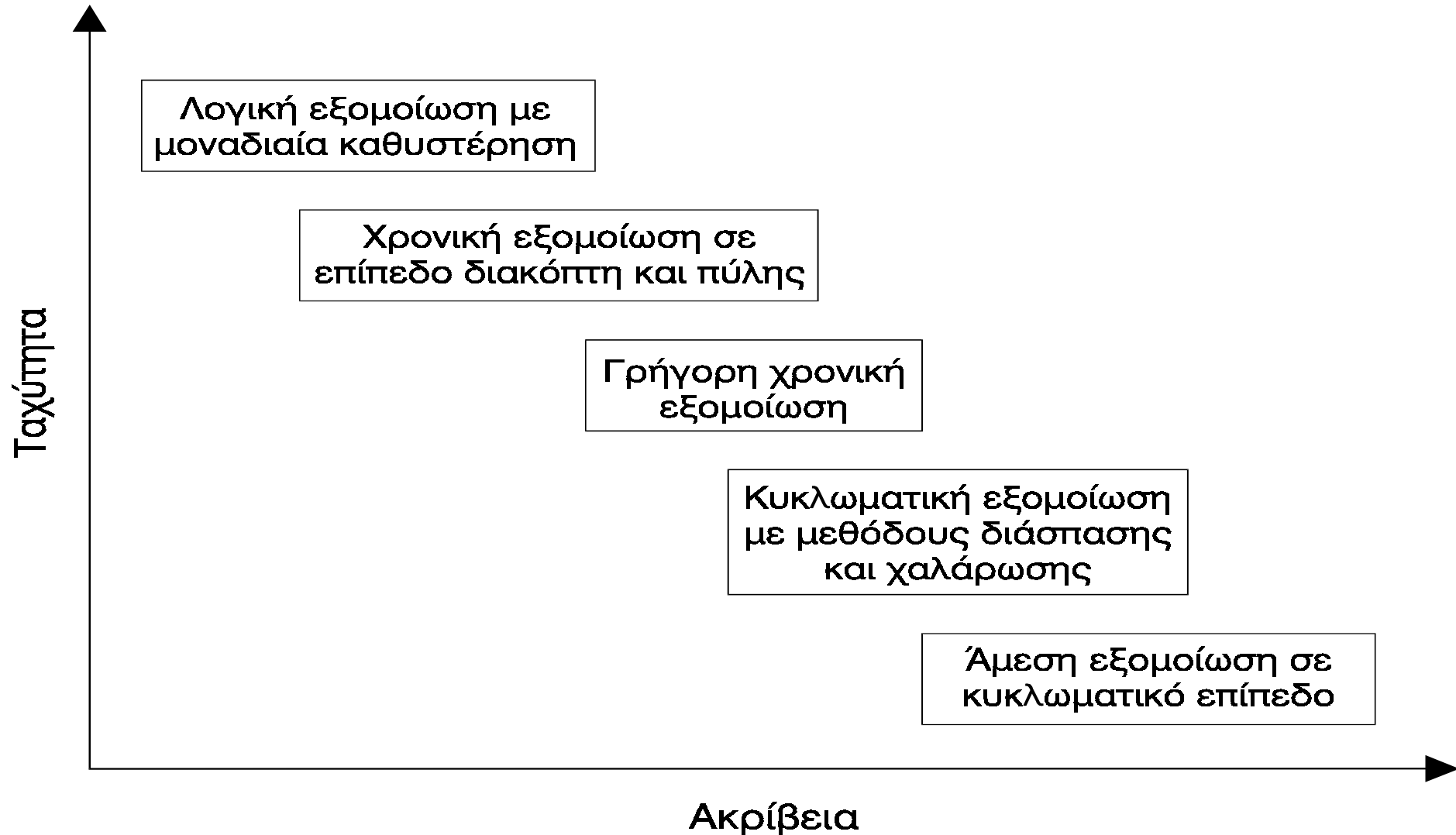
Εισαγωγή

- Στο παρελθόν, η επαλήθευση (verification) ενός ηλεκτρονικού κυκλώματος γινόταν με τη διαδικασία του “bread-boarding”.
- Η ολοκλήρωση μεγάλου αριθμού τρανζίστορ σε ένα κύκλωμα πυριτίου (chip), καθιστά απαραίτητη τη χρήση εργαλείων εξομοίωσης (CAD tools).
- Η εξομοίωση πρέπει να παρέχει ακρίβεια και ταχύτητα.
- Για την αποδοτική εξομοίωση των κυκλωμάτων VLSI στα διάφορα επίπεδα της διαδικασίας σχεδιασμού, απαιτούνται αρκετοί τύποι εξομοίωσης:
  - ◆ Εξομοίωση σε επίπεδο συμπεριφοράς (behavioral level)
  - ◆ Εξομοίωση σε επίπεδο καταχωρητή (RTL level)
  - ◆ Λογική εξομοίωση σε επίπεδο πύλης ή διακόπτη (gate or switch level)
  - ◆ Χρονική εξομοίωση (timing simulation)
  - ◆ Κυκλωματική εξομοίωση (circuit simulation)

Εισαγωγή

- Όσο μετακινούμαστε προς τα κάτω στην ιεραρχία, η ακρίβεια της εξομοίωσης αυξάνεται με συνέπεια όμως τη μείωση της ταχύτητάς της.

Εισαγωγή

- Οι βασικοί τρόποι μοντελοποίησης χρονικής απόκρισης και κατανάλωσης ενέργειας κυκλωμάτων που χρησιμοποιούνται σε επίπεδο πύλης και διακόπτη είναι:
  - ◆ Μοντελοποίηση με χρήση πινάκων αναφοράς
  - ◆ Μοντελοποίηση με εμπειρικές εξισώσεις
  - ◆ Μοντελοποίηση με ισοδύναμα κυκλώματα RC
  - ◆ Μοντελοποίηση με βάση ανάλυση της απόκρισης του αντιστροφέα CMOS
- Αντικείμενο της παρουσίασης αποτελεί η μοντελοποίηση κυκλωμάτων CMOS
  - ◆ με βάση την ανάλυση της απόκρισης του αντιστροφέα CMOS,
  - ◆ σε συνδυασμό με τεχνικές αναγωγής πυλών σε ισοδύναμους αντιστροφείς.
- Οι τεχνικές μοντελοποίησης που βασίζονται στην ανάλυση του αντιστροφέα παρέχουν υψηλή ακρίβεια με μικρούς χρόνους υπολογισμού (περίπου 2 τάξεις μεγέθους μικρότερους από τους κυκλωματικούς εξομοιωτές).

Αντικείμενο της παρουσίασης

- Ανάπτυξη αναλυτικών μοντέλων χρονικής απόκρισης και κατανάλωσης ενέργειας του αντιστροφέα CMOS.
- Από τη μοντελοποίηση της χρονικής απόκρισης προκύπτουν αναλυτικές εκφράσεις για την καθυστέρηση και το χρόνο μετάβασης της τάσης εξόδου του αντιστροφέα.
- Η δυναμική κατανάλωση ενέργειας εξαρτάται μονάχα από το χωρητικό φορτίο και την τάση τροφοδοσίας και είναι εύκολο να αναλυθεί.
- Έτσι, δίνεται έμφαση στον υπολογισμό της κατανάλωσης ενέργειας βραχυκυκλώματος, που εξαρτάται από το χρόνο μετάβασης εισόδου, την τάση τροφοδοσίας, το φορτίο εξόδου και τα εσωτερικά χαρακτηριστικά του αντιστροφέα.
- Κατά την ανάπτυξη των μοντέλων, αποφεύγεται η χρήση αριθμητικών μεθόδων και δεδομένων που προέρχονται από προγενέστερες κυκλωματικές εξομοιώσεις, έτσι ώστε οι εκφράσεις που προκύπτουν να είναι απλές και να οδηγούν σε μικρό χρόνο υπολογισμού.

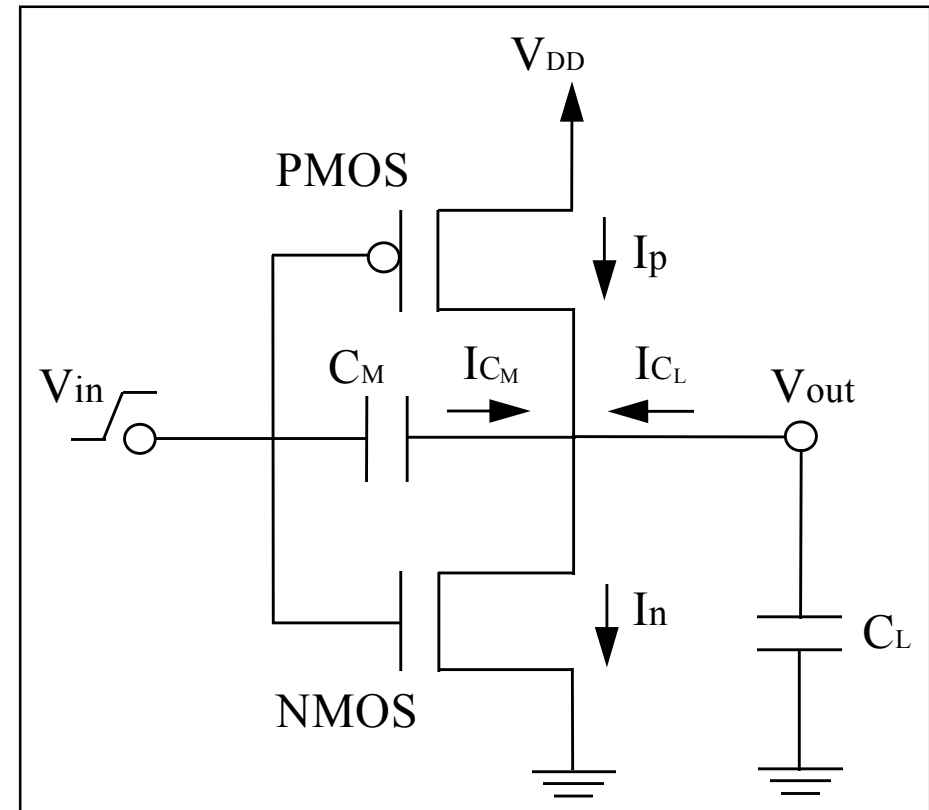
Αντικείμενο της παρουσίασης

- Τα προτεινόμενα αναλυτικά μοντέλα παρουσιάζουν αυξημένη ακρίβεια επειδή εκτός από τις κύριες επιδράσεις:

- ◆ της κλίσης κυματομορφής εισόδου
- ◆ του χωρητικού φορτίου
- ◆ και του ρεύματος του τρανζίστορ φόρτισης ή εκφόρτισης,

συμπεριλαμβάνουν και τις επιδράσεις:

- ◆ του ρεύματος βραχυκυκλώματος
- ◆ και της χωρητικότητας σύζευξης εισόδου – εξόδου

- Η ακρίβεια αλλά και η ταχύτητα υπολογισμού του μοντέλου εξαρτάται από τις εξισώσεις που χρησιμοποιούνται για το ρεύμα υποδοχής των τρανζίστορ, οι οποίες πρέπει να είναι έγκυρες για τρανζίστορ μικρού μήκους καναλιού (submicron transistors).

Αντικείμενο της παρουσίασης

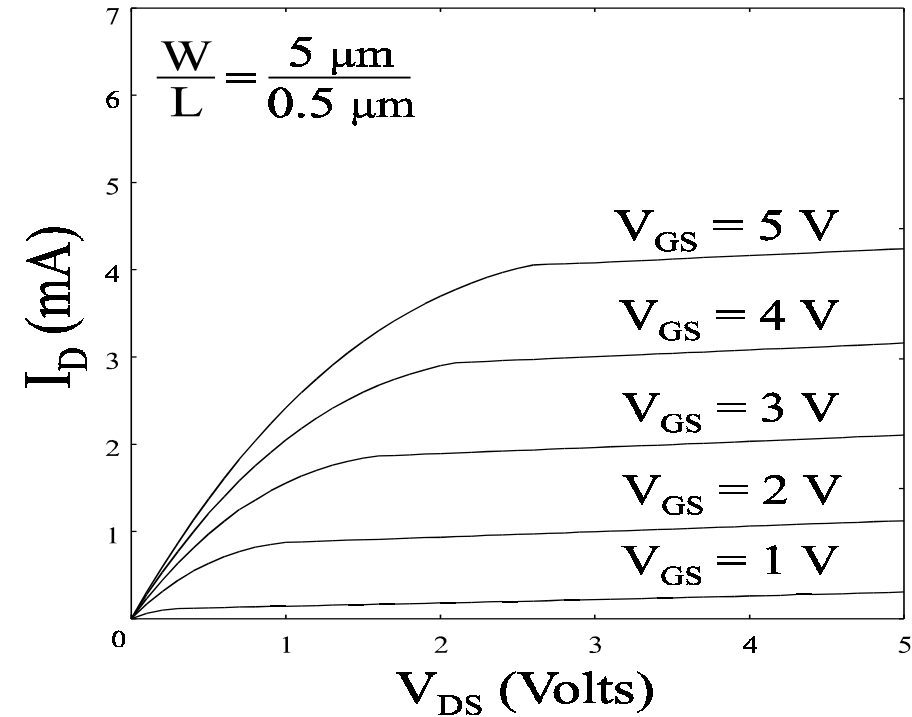
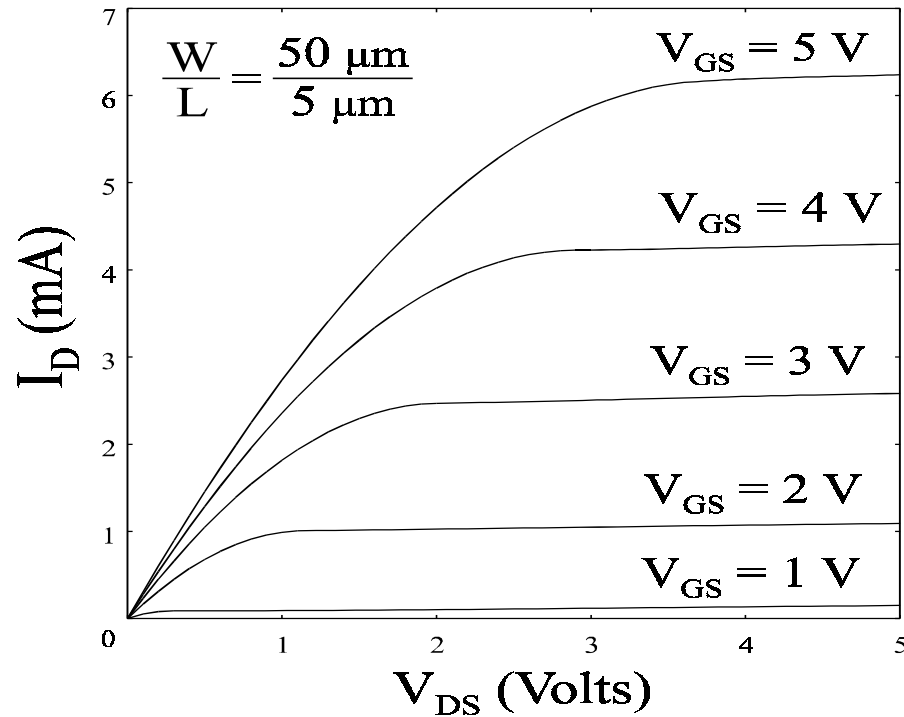

- Ανάπτυξη μεθοδολογίας αναγωγής λογικών πυλών σε ισοδύναμους αντιστροφείς.
- Η αναγωγή βασίζεται στην ανάλυση της δυναμικής συμπεριφοράς των σειριακά και παράλληλα συνδεδεμένων τρανζίστορ, όταν λειτουργούν ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης του κόμβου εξόδου και ως κλάδος βραχυκυκλώματος.
- Κατά την αναγωγή λαμβάνονται υπόψη οι επιδράσεις:
  - ◆ του χωρητικού φορτίου εξόδου,
  - ◆ του χρόνου μετάβασης των εισόδων,
  - ◆ του αριθμού των εισόδων που βρίσκονται υπό μετάβαση,
  - ◆ της θέσης των εισόδων που βρίσκονται υπό μετάβαση,
  - ◆ του φαινομένου σώματος (body effect),
  - ◆ και των χωρητικότητων των εσωτερικών κόμβων.

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

- Φαινόμενο κορεσμού ταχύτητας φορέων (velocity saturation effect) σε τρανζίστορ υπομικρομέτρου (submicron transistors): Μη γραμμική σχέση μεταξύ της ταχύτητας φορέων και του ηλεκτρικού πεδίου καναλιού

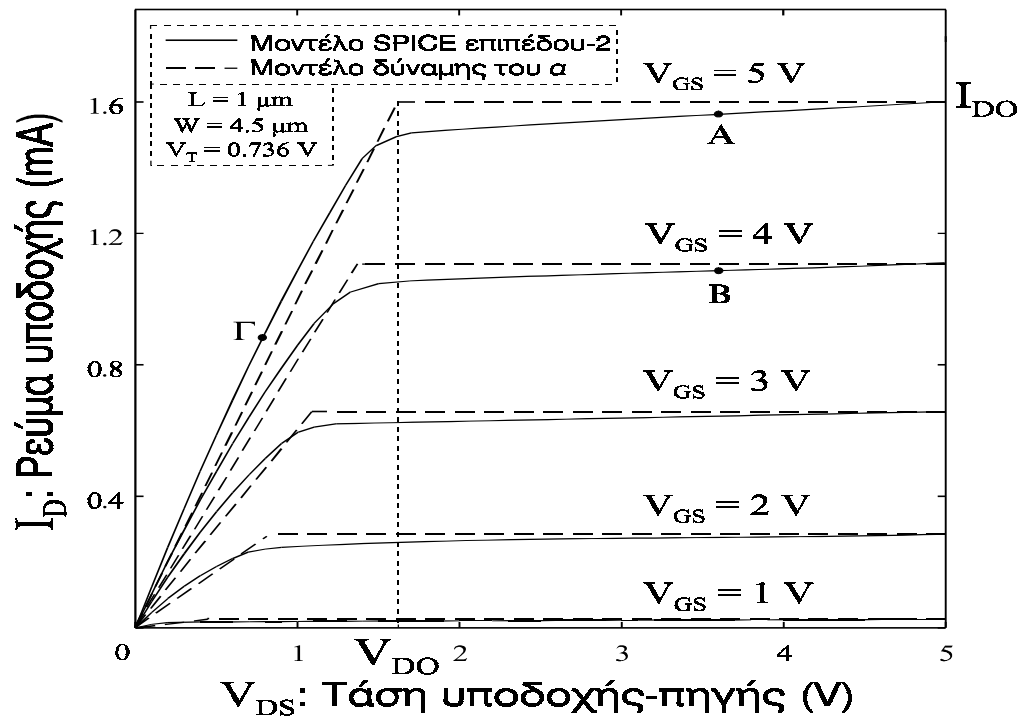
- Το ρεύμα υποδοχής στην περιοχή κορεσμού δεν περιγράφεται με ακρίβεια χρησιμοποιώντας κλασσικές τετραγωνικές εξισώσεις όπου $I_D \sim (V_{GS} - V_{TH})^2$

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

- Μοντελοποίηση του φαινομένου κορεσμού ταχύτητας φορέων με την εισαγωγή του δείκτη κορεσμού ταχύτητας φορέων α (α -power law MOS model):

$$I_D = I_{DO} \left(\frac{V_{GS} - V_T}{V_{DD} - V_T} \right)^\alpha, \quad V_{DS} > V'_{DO} \quad \text{Περιοχή κορεσμού}$$

$$I_D = \frac{I_{DO}}{V_{DO}} \left(\frac{V_{GS} - V_T}{V_{DD} - V_T} \right)^{\alpha/2} V_{DS}, \quad V_{DS} \leq V'_{DO} \quad \text{Γραμμική περιοχή}$$

I_{DO} : I_D για $V_{GS} = V_{DS} = V_{DD}$

V_{DO} : V_{DS} για $V_{GS} = V_{DD}$

$$V'_{DO} = V_{DO} \left(\frac{V_{GS} - V_T}{V_{DD} - V_T} \right)^{\alpha/2}$$

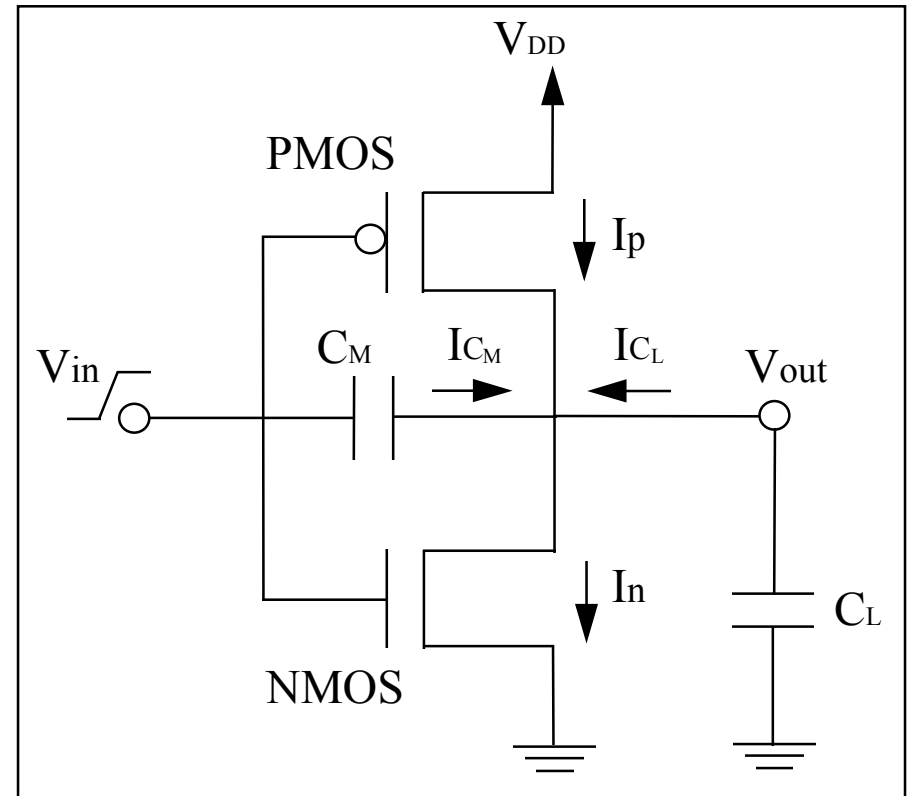
Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

$$V_{in} = \begin{cases} 0, & t \leq 0 \\ V_{DD} \cdot (t/\tau), & 0 < t \leq \tau \\ V_{DD}, & t > \tau \end{cases}$$

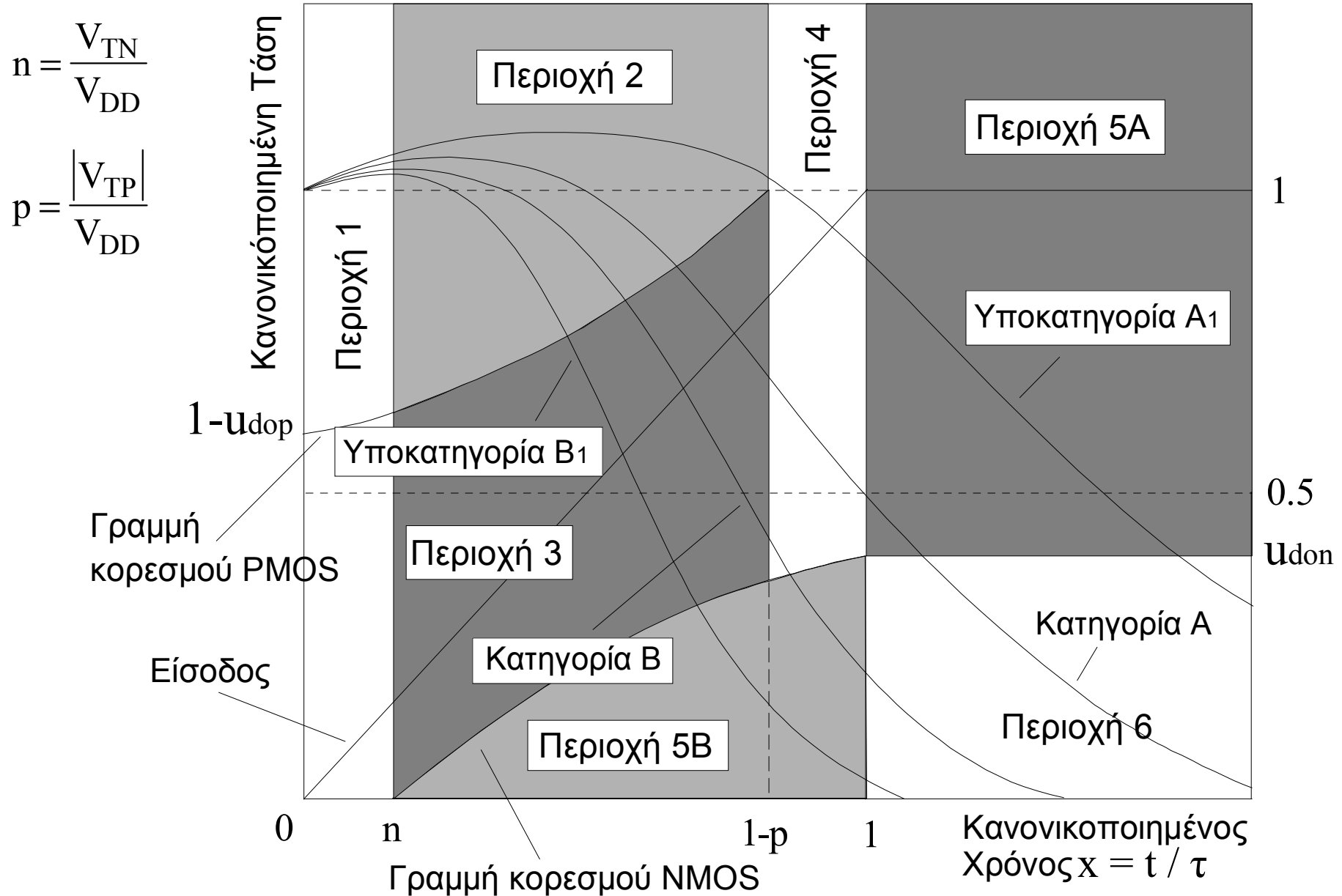
$$-C_L \frac{dV_{out}}{dt} + C_M \left(\frac{dV_{in}}{dt} - \frac{dV_{out}}{dt} \right) + I_p - I_n = 0$$

$$\frac{dV_{out}}{dt} = \begin{cases} \frac{I_p - I_n}{C_L + C_M}, & t \leq 0 \text{ ή } t > \tau \\ \frac{c_m V_{DD}}{\tau} + \frac{I_p - I_n}{C_L + C_M}, & 0 < t \leq \tau \end{cases}$$

$$c_m = \frac{C_M}{C_L + C_M}$$

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α: ΓΡΗΓΟΡΕΣ ΕΙΣΟΔΟΙ

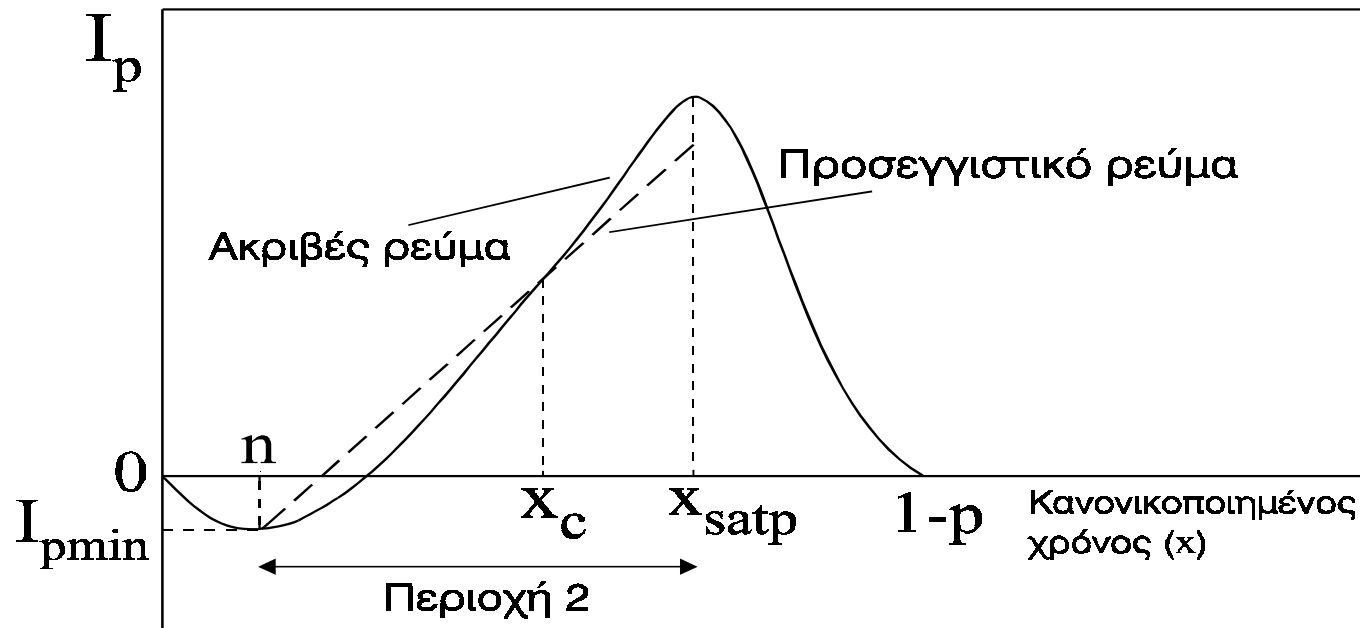
Περιοχή 1, $0 \leq x \leq n$: NMOS $\rightarrow$ αποκοπή, PMOS $\rightarrow$ γραμμική $A_{lp} = \frac{k_{lp} \tau}{V_{DD} (C_L + C_M)}$

• $V_{GSP} = V_{TN} / 2$

$$u_{out} = 1 + c_m y_n^{-1} (1 - e^{-y_n x}), \quad y_n = A_{lp} \left(1 - p - \frac{n}{2}\right)^{\frac{\alpha_p}{2}}, \quad k_{lp} = \frac{I_{D0p}}{u_{dop} (1 - p)^{\alpha_p/2}}$$

Περιοχή 2, $n \leq x \leq x_{satp}$: NMOS $\rightarrow$ περιοχή κόρου, PMOS $\rightarrow$ γραμμική περιοχή

• Γραμμική προσέγγιση του ρεύματος του PMOS: $I_p = I_{pmin} + S(x - n)$

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

$$u_{out} = 1 + c_m(x - n + R) + I_{pmin} d (x - n) + [S d (x - n)^2 / 2] - [A_{sn} (x - n)^{\alpha_n + 1}] / (\alpha_n + 1)$$

$$A_{sn} = \frac{k_{sn} \tau}{V_{DD} (C_L + C_M)} \quad k_{sn} = \frac{I_{D0n}}{(1 - n)^{\alpha_n}} \quad d = \frac{\tau}{V_{DD} (C_L + C_M)} \quad R = y_n^{-1} (1 - e^{-ny_n})$$

- Συνθήκη κόρου PMOS: $1 - u_{out} = u'_{dop}$. Το σημείο x_{satp} υπολογίζεται με τη βοήθεια αναπτυγμάτων Taylor δευτέρου βαθμού των u_{out} και u'_{dop} στο σημείο $x = 1 - n - p$.

Περιοχή 3, $x_{satp} \leq x \leq 1 - p$, NMOS, PMOS → περιοχή κόρου

$$u_{out} = u_{23} + c_m x - \frac{A_{sn}}{\alpha_n + 1} (x - n)^{\alpha_n + 1} - \frac{A_{sp}}{\alpha_p + 1} (1 - x - p)^{\alpha_p + 1}$$

Περιοχή 4, $1 - p \leq x \leq 1$, NMOS → περιοχή κόρου, PMOS → περιοχή αποκοπής

$$u_{out} = u_{23} + c_m x - \frac{A_{sn}}{\alpha_n + 1} (x - n)^{\alpha_n + 1}$$

Περιοχή 5A, $1 \leq x \leq x_{satn}$, NMOS → περιοχή κόρου, PMOS → περιοχή αποκοπής

$$u_{out} = u_{23} + c_m - \frac{A_{sn}}{\alpha_n + 1} (1 - n)^{\alpha_n + 1} - A_{sn} (1 - n)^{\alpha_n} (x - 1)$$

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Περιοχή 6, $x \geq x_{\text{satn}}$, NMOS → γραμμική περιοχή, PMOS → περιοχή αποκοπής

$$u_{\text{out}} = u_{\text{don}} e^{-A_{\text{ln}} (1-n)^{\alpha_n/2} (x-x_{\text{satn}})}, \quad A_{\text{ln}} = \frac{k_{\text{ln}} \tau}{V_{\text{DD}} (C_L + C_M)}$$

- Το x_{satn} υπολογίζεται από την έκφραση της u_{out} στην Περιοχή 5A για $u_{\text{out}} = u_{\text{don}}$

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β: ΑΡΓΕΣ ΕΙΣΟΔΟΙ

Περιοχή 5B, $x_{\text{satn}} \leq x \leq 1$, NMOS → γραμμική περιοχή, PMOS → κόρος, αποκοπή

- Αμελητέα επίδραση του I_p στο διάστημα $x_{\text{satn}} \leq x \leq 1-p$

$$u_{\text{out}} = u_{\text{satn}} e^{-\frac{2A_{\text{ln}}}{\alpha_n + 2} \left[(x-n)^{(\alpha_n + 2)/2} - (x_{\text{satn}} - n)^{(\alpha_n + 2)/2} \right]}, \quad u_{\text{satn}} = u_{\text{don}} \left(\frac{x_{\text{satn}} - n}{1 - n} \right)^{\frac{\alpha_n}{2}}$$

Περιοχή 6, $x \geq 1$, NMOS → γραμμική περιοχή, PMOS → περιοχή αποκοπής

$$u_{\text{out}} = u_{[1]} e^{-A_{\text{ln}} (1-n)^{\alpha_n/2} (x-1)}$$

- Το x_{satn} υπολογίζεται από την έκφραση της u_{out} στην Περιοχή 4 ή 3 για $u_{\text{out}} = u'_{\text{don}}$ με τη βοήθεια αναπτυγμάτων Taylor δευτέρου βαθμού

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Καθυστέρηση του αντιστροφέα: $t_{\text{DHL}} = t_{0.5} - (\tau / 2) = x_{0.5} \tau - (\tau / 2)$

- Υποκατηγορία A_1 : Περιοχή 5A

$$x_{0.5} = \frac{c_m + u_{23} - 0.5}{A_{\text{sn}} (1 - n)^{\alpha_n}} + \frac{\alpha_n + n}{\alpha_n + 1}$$

- Κατηγορία A: Περιοχή 5A αν $u_{[1]} \geq 0.5$ και Περιοχή 4 αν $u_{[1]} \leq 0.5$

$$x_{0.5} = \frac{-y_1 - \sqrt{y_1^2 - 2y_2(2y_0 - 1)}}{2y_2}$$

- Κατηγορία B: Περιοχή 4 αν $u_{[1-p]} \geq 0.5$ και Περιοχή 3 αν $u_{[1-p]} \leq 0.5$

$$x_{0.5} = \frac{-w_1 - \sqrt{w_1^2 - 2w_2(2w_0 - 1)}}{2w_2}$$

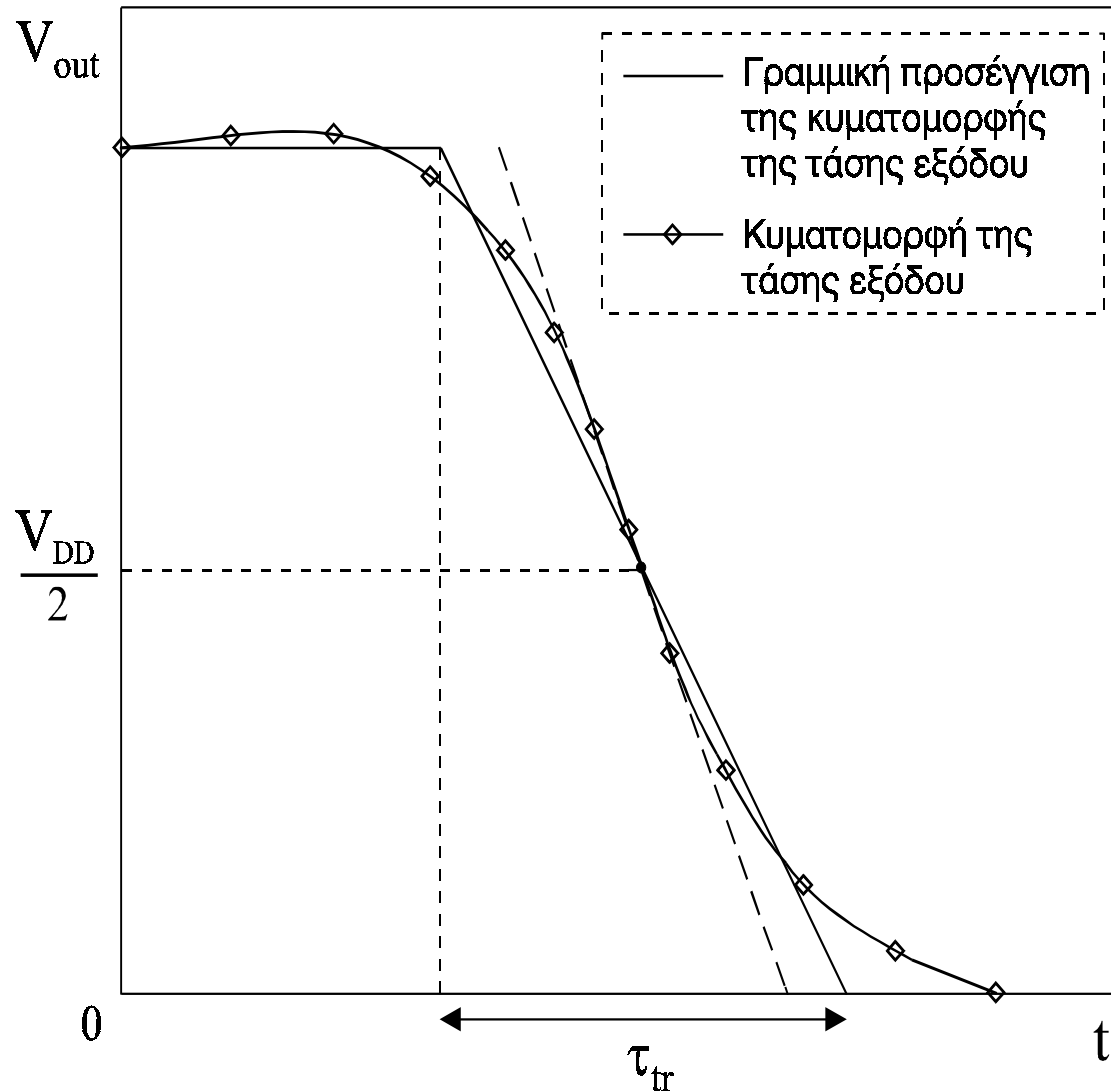
- Υποκατηγορία B_1 : Περιοχή 3

y_i και w_i : συντελεστές αναπτύγματος Taylor της u_{out} στις περιοχές 4 και 3 αντίστοιχα.

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Ενεργός χρόνος μετάβασης εξόδου αντιστροφέα:

$$\tau_{tr} = \frac{V_{DD}}{0.7 \left| \frac{dV_{out}}{dt} \right|_{t=t_{0.5}}} = \frac{\tau}{0.7 |s|}$$

$$s = \left. \frac{du_{out}}{dx} \right|_{x=x_{0.5}}$$

Περιοχή 5A:

$$s = -A_{sn} (1-n)^{\alpha_n}$$

Περιοχή 4:

$$s = c_m - A_{sn} (x_{0.5} - n)^{\alpha_n}$$

Περιοχή 3:

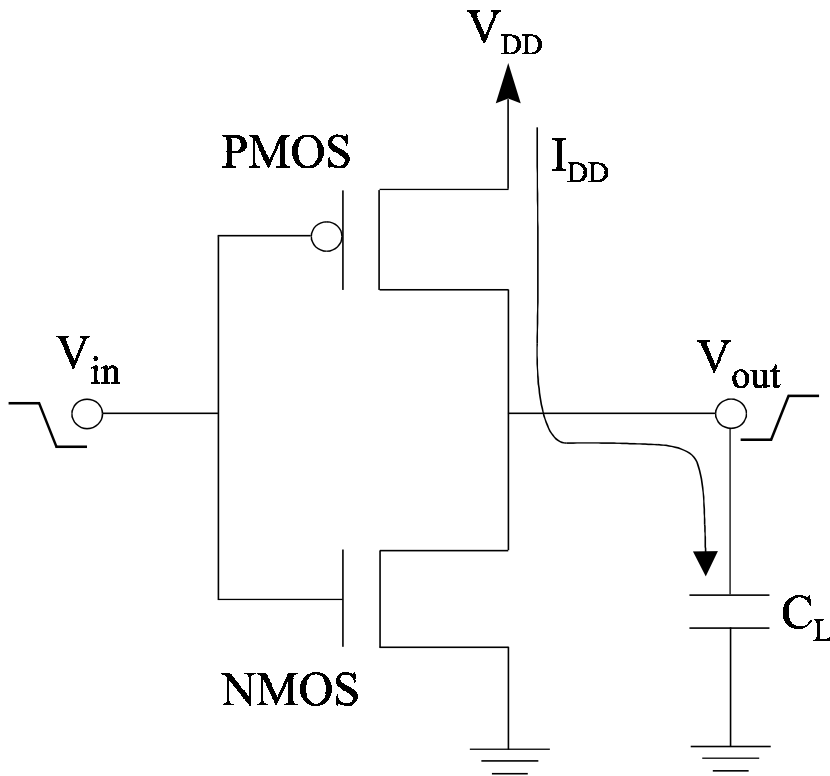
$$s = c_m - A_{sn} (x_{0.5} - n)^{\alpha_n} + A_{sp} (1 - x_{0.5} - p)^{\alpha_p}$$

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Κατανάλωση ενέργειας αντιστροφέα CMOS:

- Στατική (ρεύμα διαρροής διάχυσης-υποστρώματος, υποκατωφλίου, πύλης)
- Δυναμική (φόρτιση και εκφόρτιση χωρητικού φορτίου)
- Βραχυκυκλώματος (αγώγιμο μονοπάτι V_{DD} -γείωση κατά τη μεταγωγή)

Δυναμική κατανάλωση ενέργειας:

- Υπολογίζεται εύκολα.
- Δεν εξαρτάται από τα εσωτερικά χαρακτηριστικά της πύλης, και την κλίση κυματομορφής εισόδου.

$$I_{DD} = C_L \frac{dV_{out}}{dt}$$

$$E_D^{0 \rightarrow 1} = V_{DD} \int_0^{\tau_{tr}} I_{DD} dt = V_{DD} \int_0^{V_{DD}} C_L dV_{out} = C_L V_{DD}^2$$

$$E_D^{1 \rightarrow 0} = 0$$

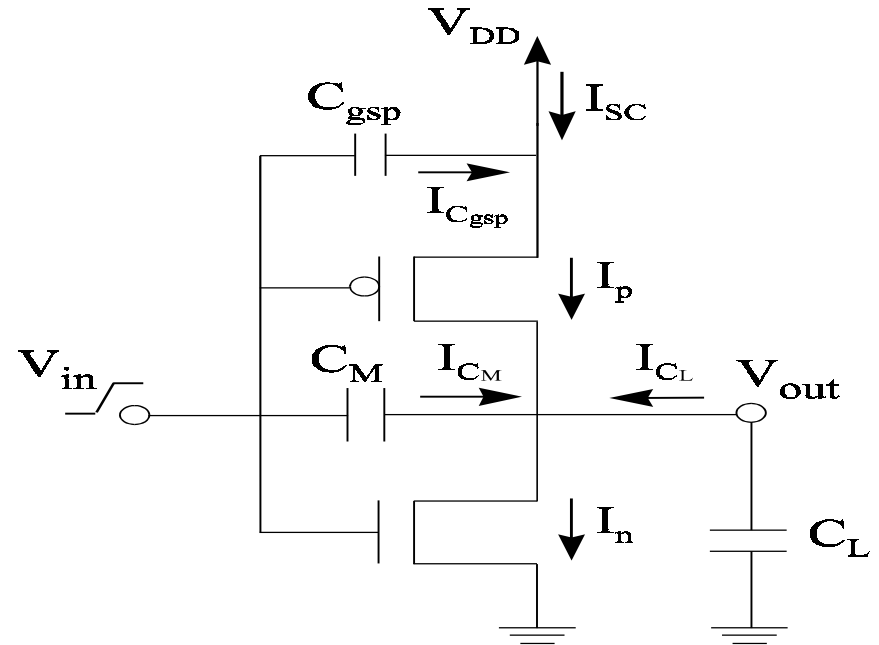
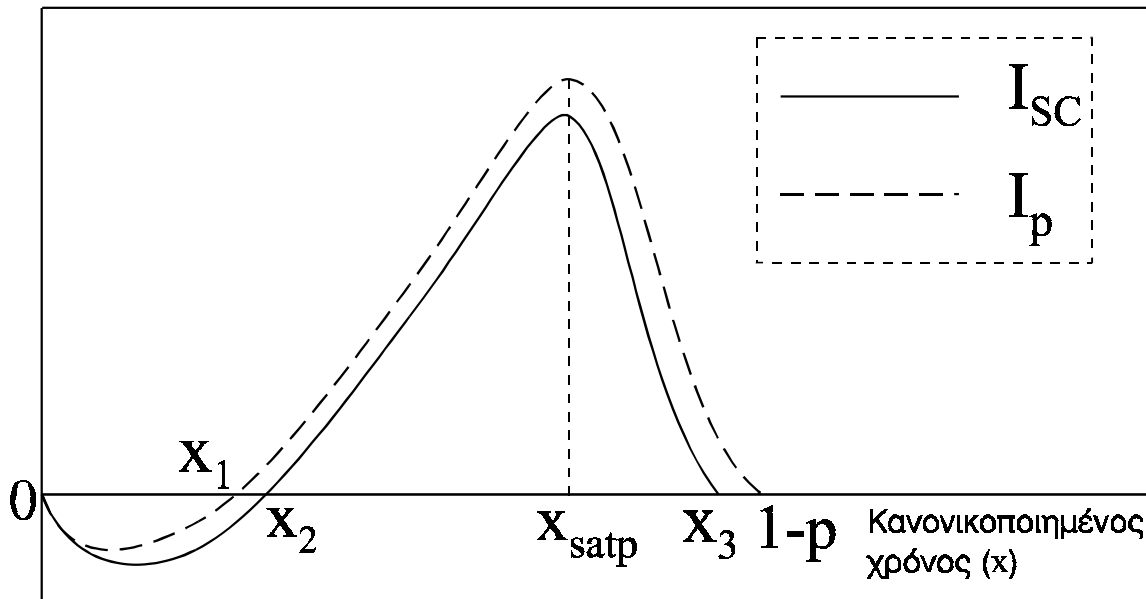
Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Κατανάλωση ενέργειας βραχυκυκλώματος: Συμπεριλαμβάνονται οι επιδράσεις της C_M και του ρεύματος διαμέσου της C_{gsp} του τρανζίστορ βραχυκυκλώματος:

$$E_{SC}^{1 \rightarrow 0} = V_{DD} \int_{x_2}^{x_3} I_{SC} \tau dx$$

$$I_{SC} = I_p - I_{C_{gsp}}$$

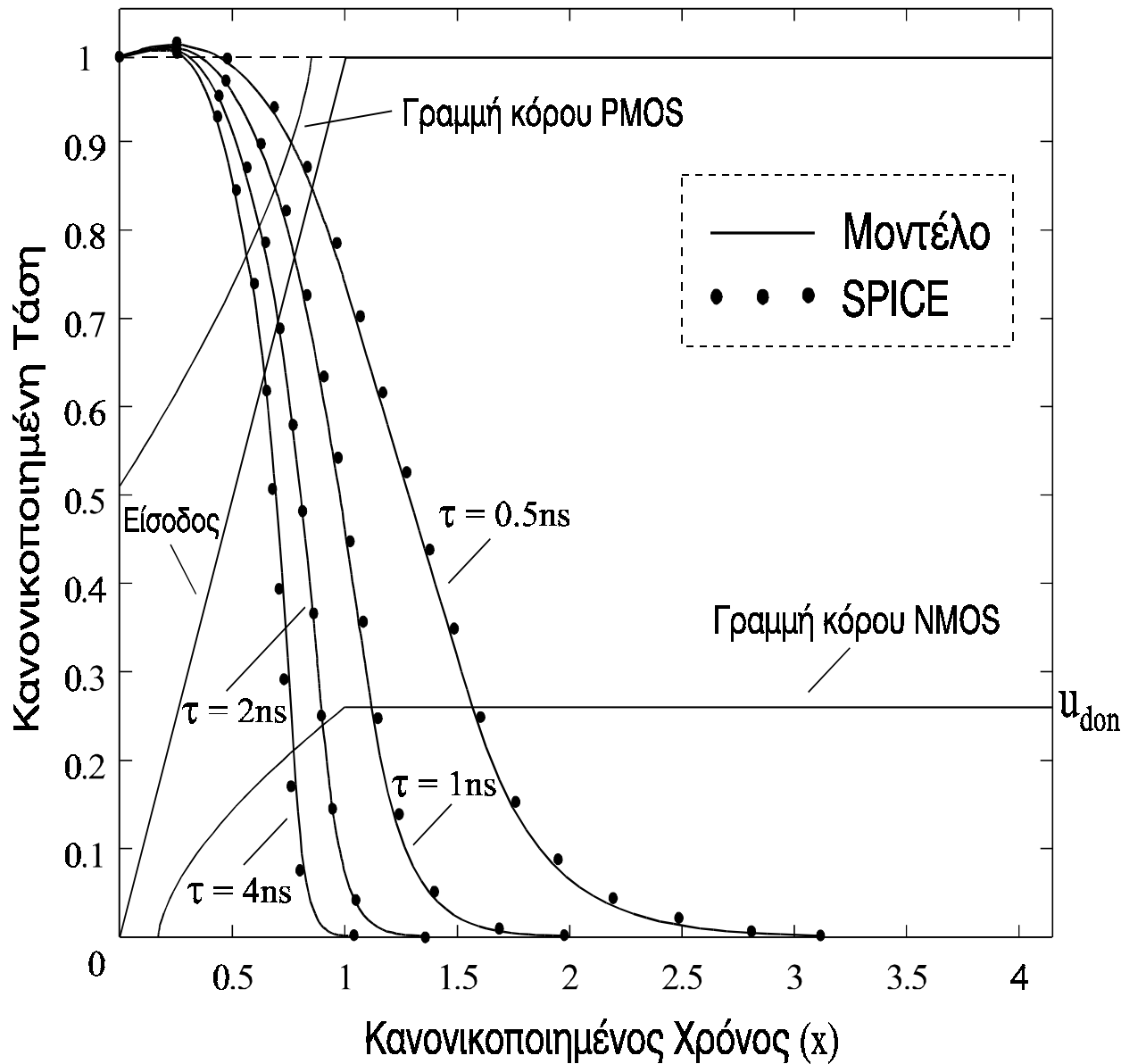
$$I_{C_{gsp}} = C_{gsp} \frac{dV_{in}}{dt} = C_{gsp} \frac{V_{DD}}{\tau}$$

$$E_{sc}^{1 \rightarrow 0} = \frac{V_{DD}}{2} (x_{satp} - x_2) \left[(x_{satp} + x_2 - 2x_1) S' - \frac{2C_{gsp} V_{DD}}{\tau} \right] +$$

$$\frac{V_{DD} k_{sp} \tau}{(\alpha_p + 1)} \left[(1 - p - x_{satp})^{\alpha_p + 1} - (1 - p - x_3)^{\alpha_p + 1} \right] - C_{gsp} V_{DD}^2 (x_3 - x_{satp})$$

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

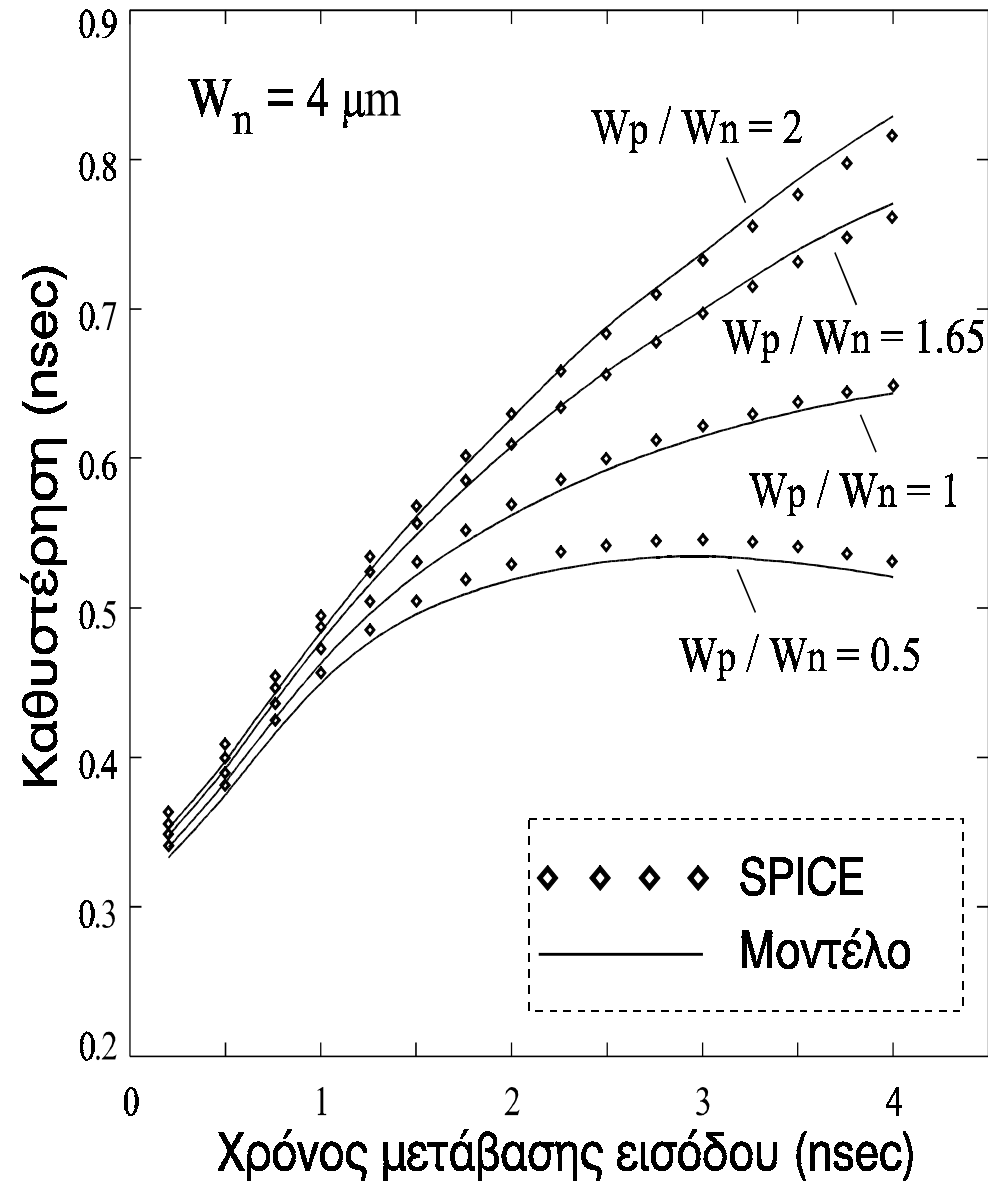
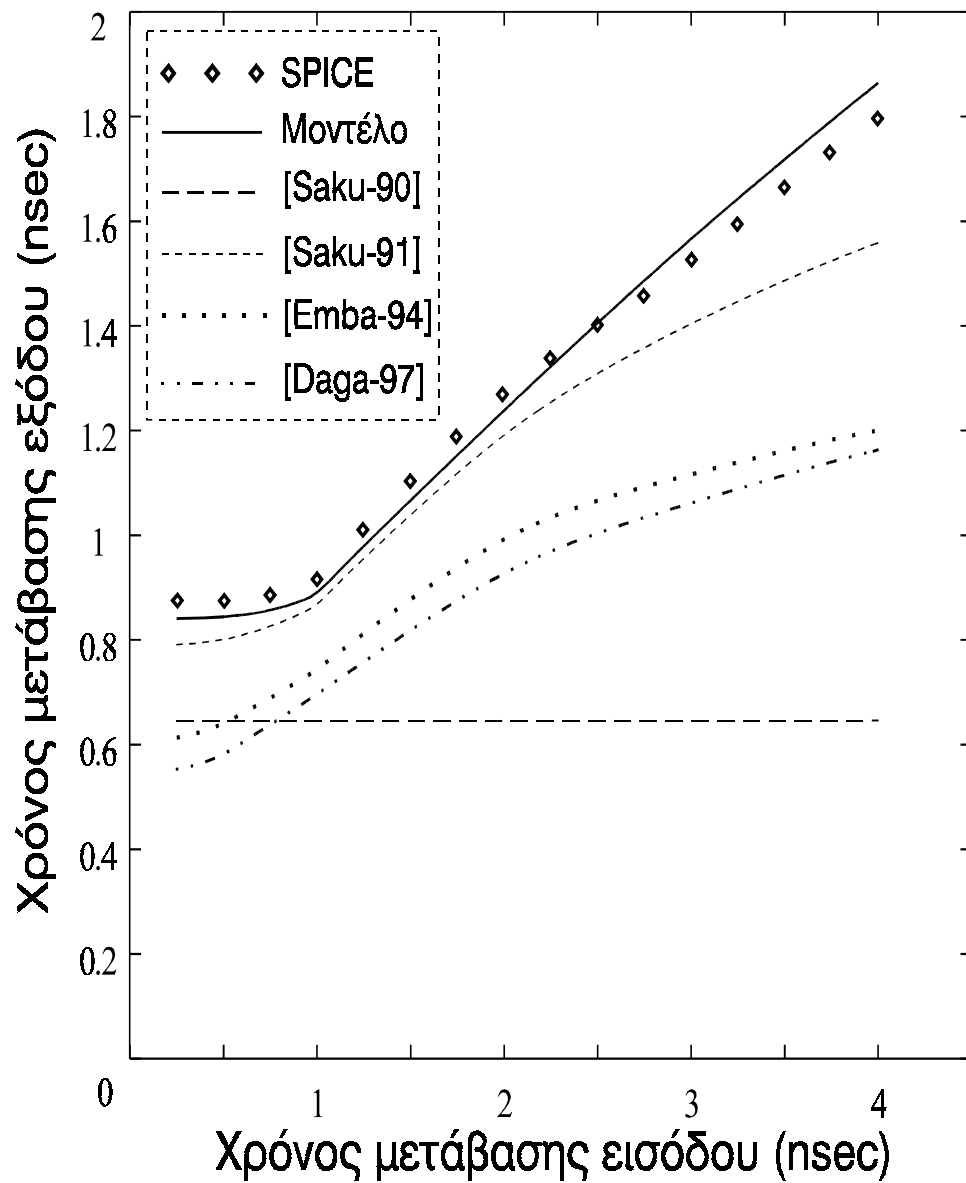

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	NMOS	PMOS
L (μm)	0.8	0.8
W (μm)	4	6.55
I_{DO} (mA)	1.72	1.72
α	1.245	1.37
$ V_T $ (V)	0.844	0.734
$ V_{DO} $ (V)	1.30	2.45

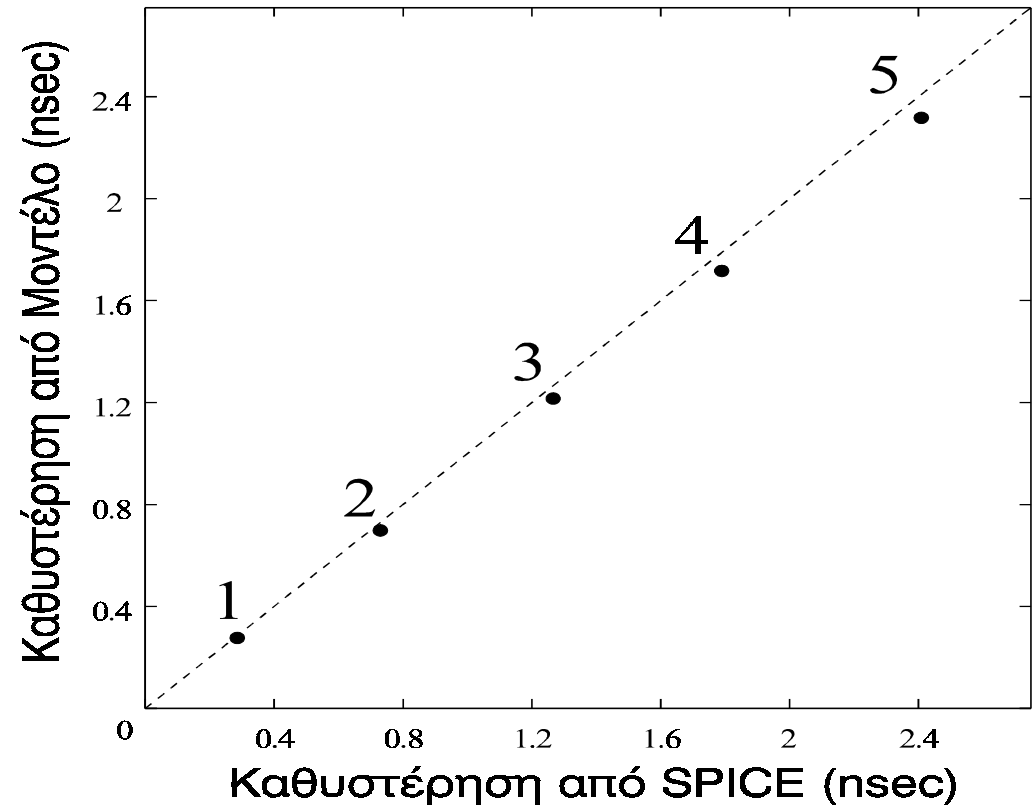
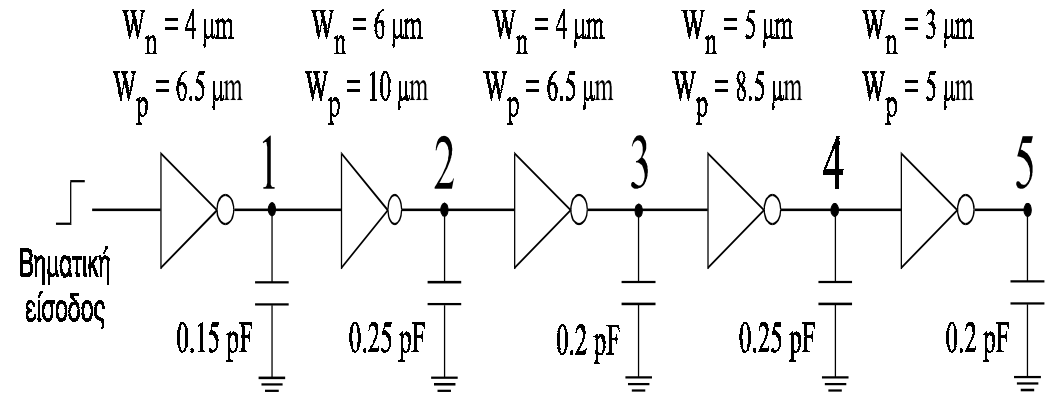
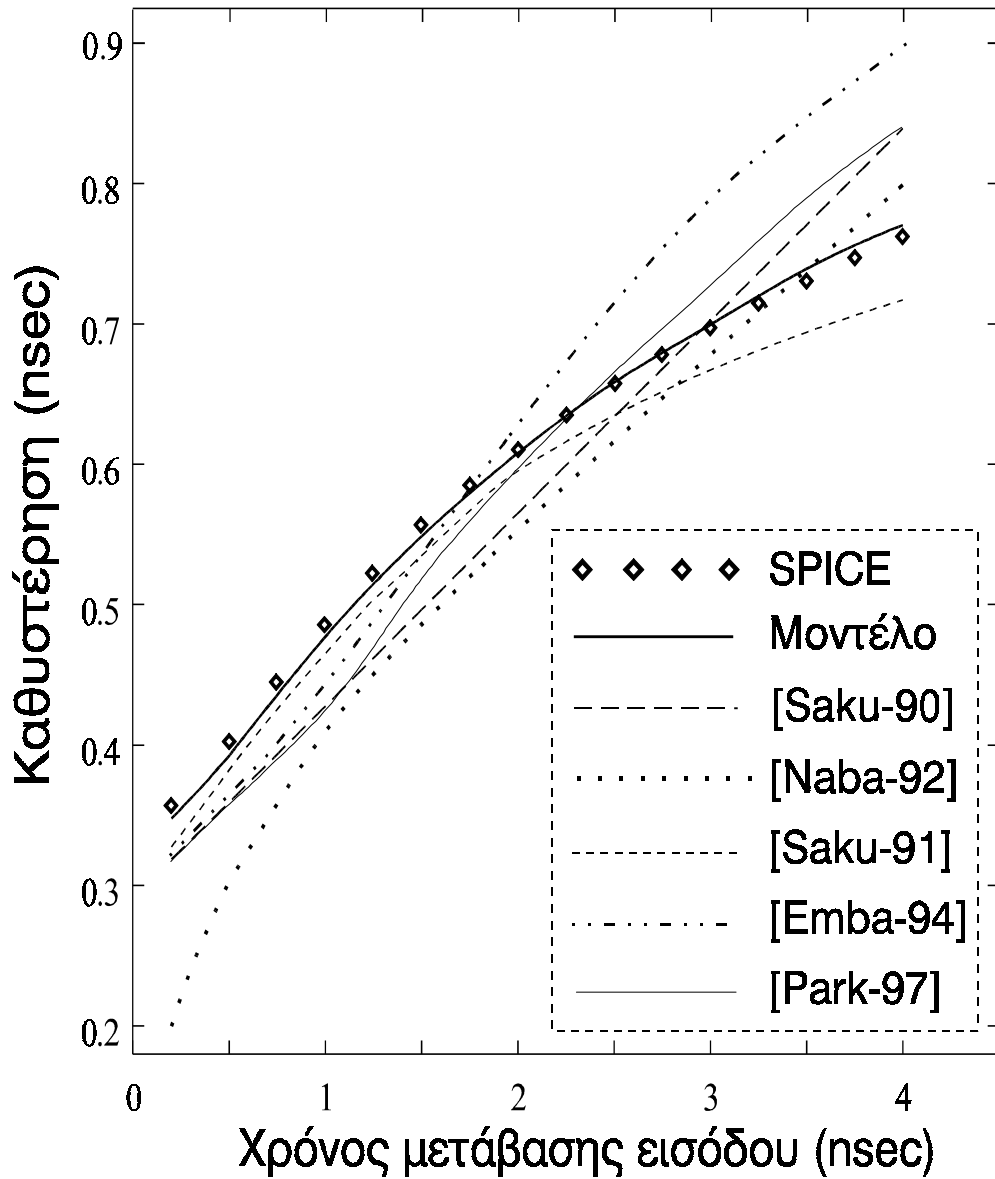
$$V_{DD} = 5 \text{ V}$$

$$C_L = 0.2 \text{ pF}$$

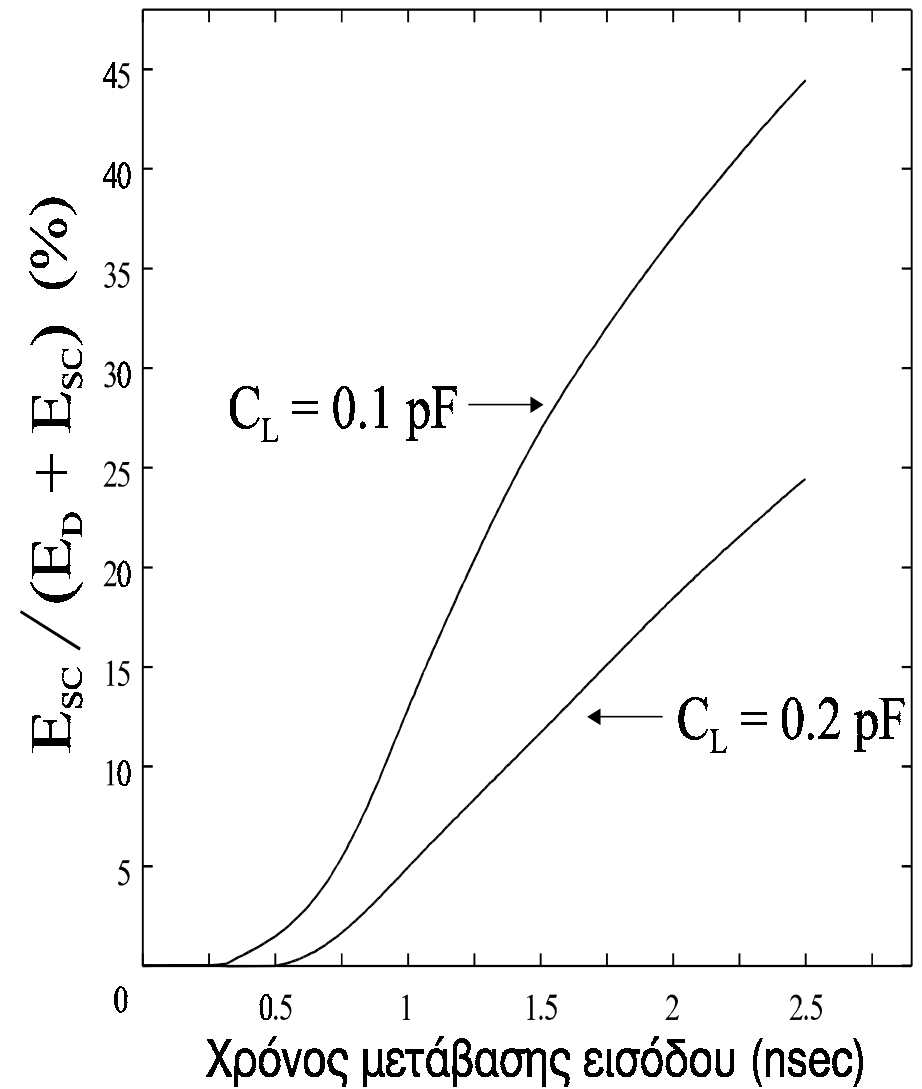
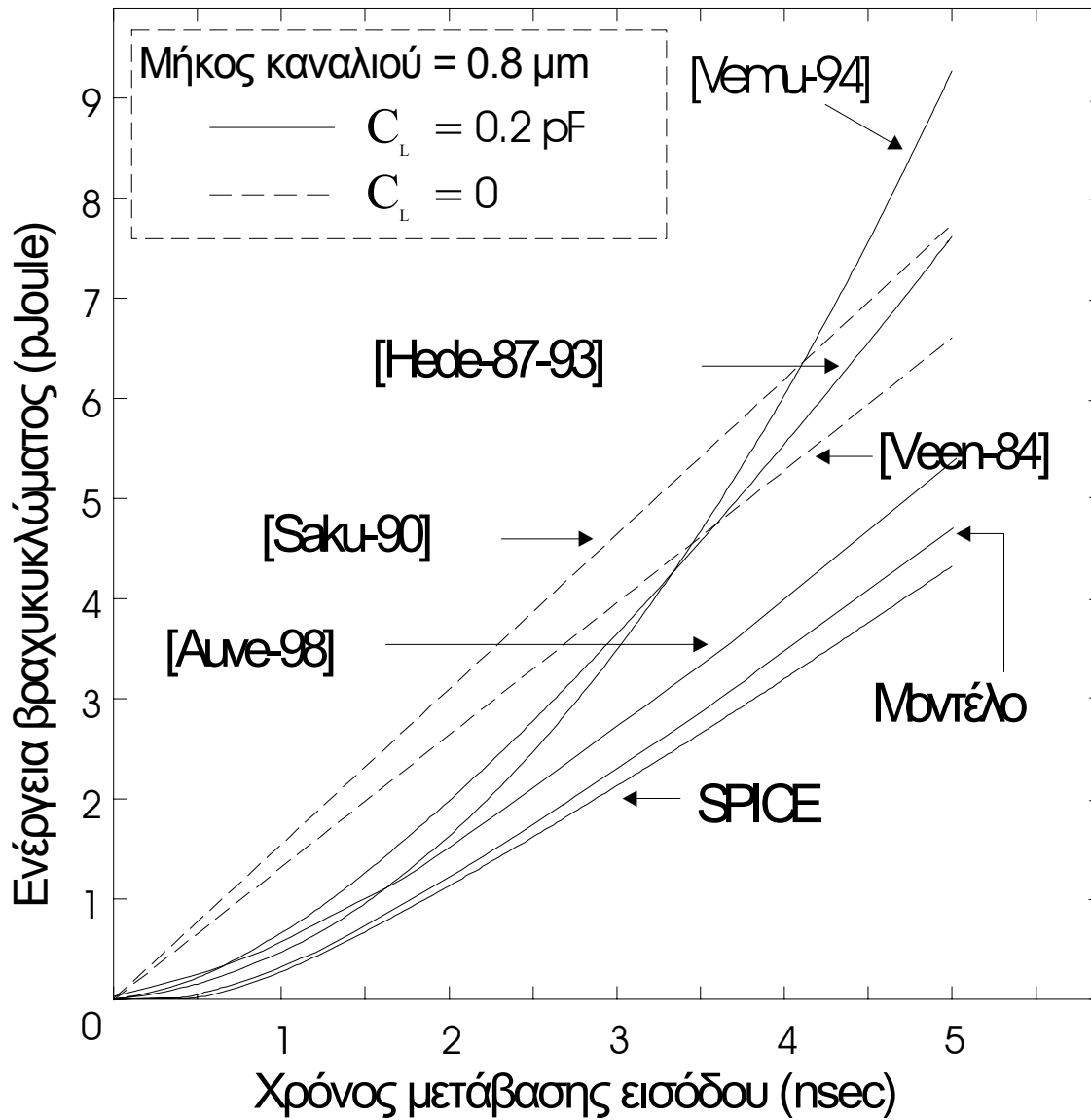
Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Ανάλυση του αντιστροφέα CMOS

Αναγωγή στατικών πυλών σε ισοδύναμους αντιστροφείς

- Η αναγωγή περιλαμβάνει τη μοντελοποίηση:
  - ◆ των σειριακά συνδεδεμένων τρανζίστορ όταν λειτουργούν ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης της εξόδου των πυλών
  - ◆ των σειριακά συνδεδεμένων τρανζίστορ όταν λειτουργούν ως κλάδος βραχυκυκλώματος των πυλών
  - ◆ των παράλληλα συνδεδεμένων τρανζίστορ
  - ◆ και της περίπτωσης χρονικά επικαλυπτόμενων εισόδων
- Κατά την αναγωγή λαμβάνονται υπόψη οι επιδράσεις:
  - ◆ του χωρητικού φορτίου εξόδου
  - ◆ του χρόνου μετάβασης των εισόδων
  - ◆ του αριθμού των εισόδων που βρίσκονται υπό μετάβαση
  - ◆ της θέσης των εισόδων που βρίσκονται υπό μετάβαση
  - ◆ του φαινομένου σώματος (body effect)
  - ◆ και των χωρητικότητων των εσωτερικών κόμβων

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- Εναλλακτικές εξισώσεις μοντέλου δύναμης α που περιέχουν το πλάτος καναλιού:

Περιοχή κόρου:

$$I_D = P_C (W / L) (V_{GS} - V_T)^\alpha, \quad V_{DS} > V'_{DO}$$

Γραμμική περιοχή:

$$I_D = P_L (W / L) (V_{GS} - V_T)^{\alpha/2} V_{DS}, \quad V_{DS} \leq V'_{DO}$$

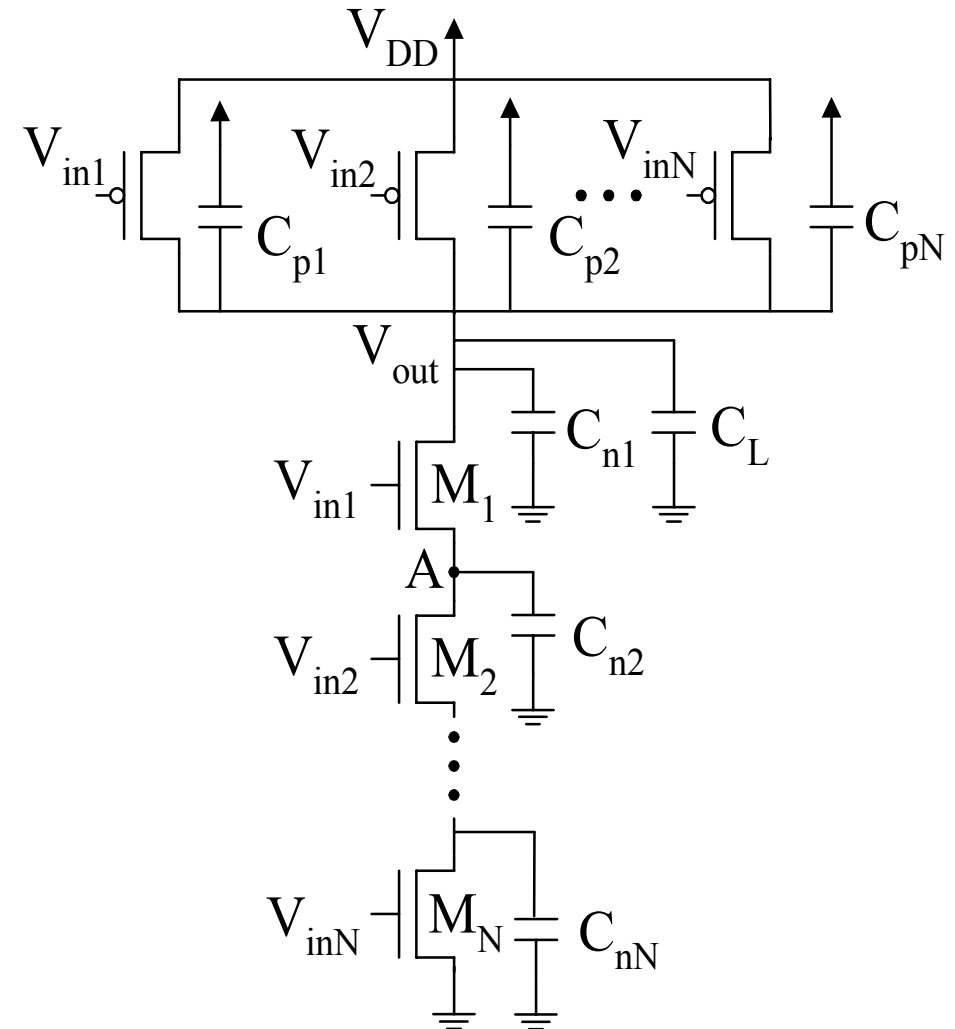
$$V'_{DO} = P_V (V_{GS} - V_T)^{\alpha/2}$$

- Φαινόμενο σώματος (body effect):

$$V_T = V_{TO} + \gamma \left(\sqrt{2\phi_b + V_{SB}} - \sqrt{2\phi_b} \right) \rightarrow$$

$$V_T = V_{TO} + \gamma_1 V_{SB}$$

- Αναλύεται μια NAND πύλη N-εισόδων. Οι NOR πύλες αναλύονται συμμετρικά.
- Αρχικά εξετάζεται η χειρότερη (από άποψη καθυστέρησης) περίπτωση: ταυτόχρονες μεταβάσεις σε όλες τις εισόδους.

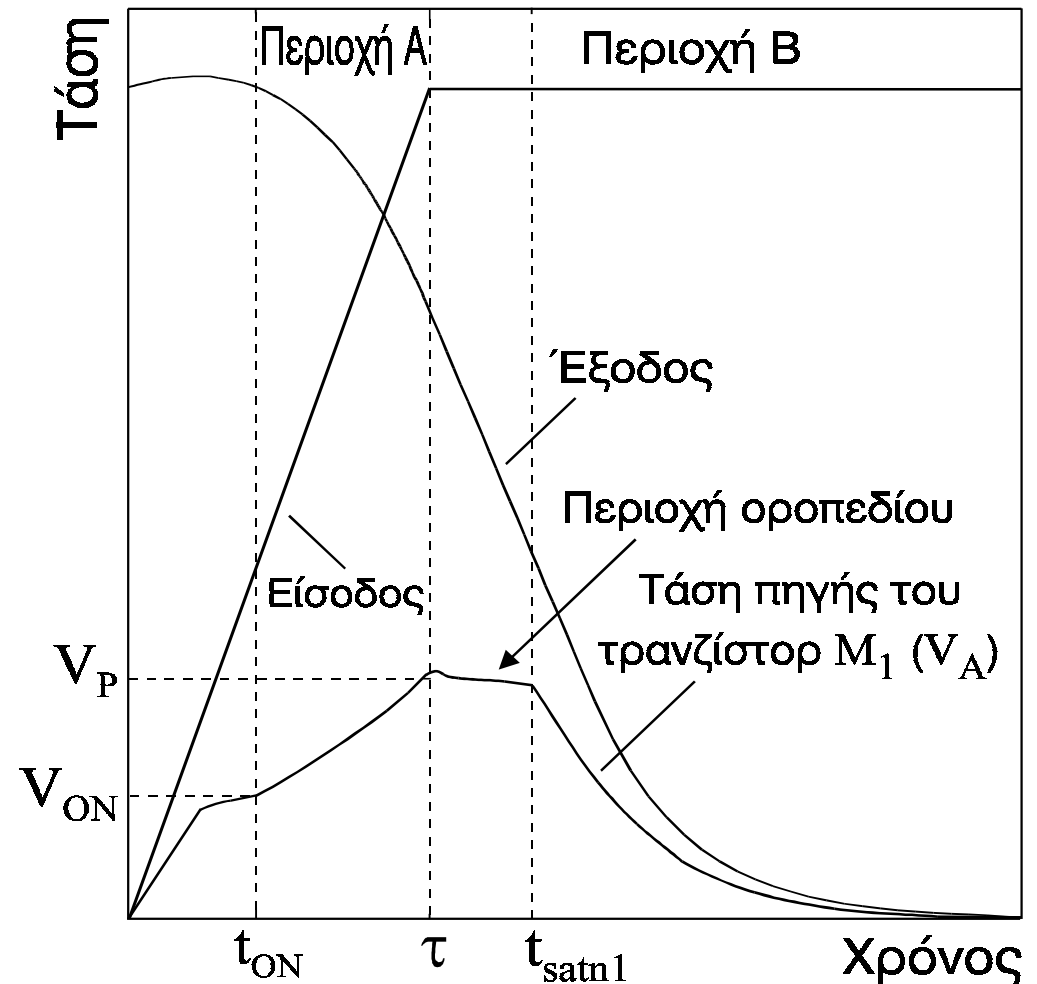

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- t_{ON} : χρόνος έναρξης αγωγής αλυσίδας
 V_{ON} : τάση κόμβου A για $t = t_{ON}$
- M_1 : περιοχή κόρου έως $t = t_{satn1}$ και στη συνέχεια γραμμική περιοχή
- $M_2 - M_N$: μόνιμα στη γραμμική περιοχή
- Περιοχή οροπεδίου $[\tau, t_{satn1}]$ όταν $t_{satn1} \geq \tau$ (μετάβαση εισόδων ταχύτερη από μετάβαση εξόδου)
- Η V_A θεωρείται γραμμική στο διάστημα $[t_{ON}, \tau]$:

$$V_A = V_{ON} + \left(\frac{V_P - V_{ON}}{\tau - t_{ON}} \right) (t - t_{ON})$$

- Για να υπολογιστεί το W_{eq} πρέπει πρώτα να υπολογιστούν η τάση οροπεδίου V_P και οι τιμές t_{ON} και V_{ON} .

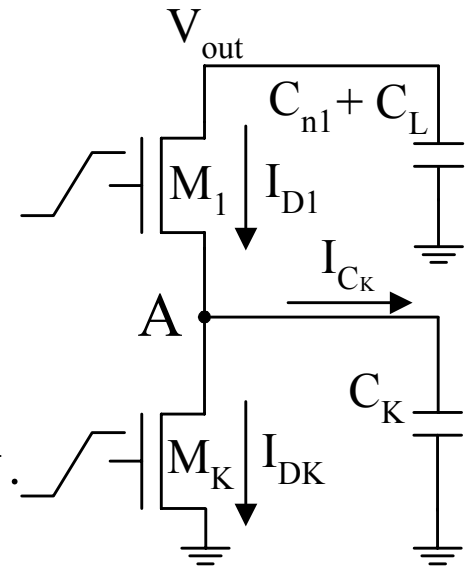
Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- Υπολογισμός τάσης οροπεδίου:

$$\frac{1}{W_K} = \frac{1}{W_2} + \frac{1}{W_3} + \dots + \frac{1}{W_N}, \quad I_{D1} = I_{DK} \rightarrow$$

$$P_C \frac{W_1}{L} [V_{DD} - V_{TON} - (1 + \gamma_1) V_P]^{\alpha_1} = P_L \frac{W_K}{L} (V_{DD} - \bar{V}_{TK})^{\alpha_k/2} V_P$$

$$\bar{V}_{TK} = \left(\sum_{i=1}^{N-1} V_{TON} + \gamma_1 V_{Si} \right) / (N-1), \quad V_{Si} = \frac{(N-i)(V_{DD} - V_{TON})}{2N}, \quad \theta = \frac{V_{DD}(N-1)}{2N}$$

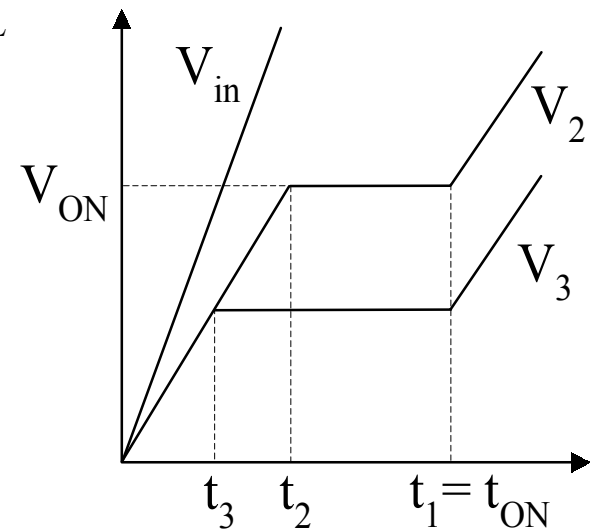
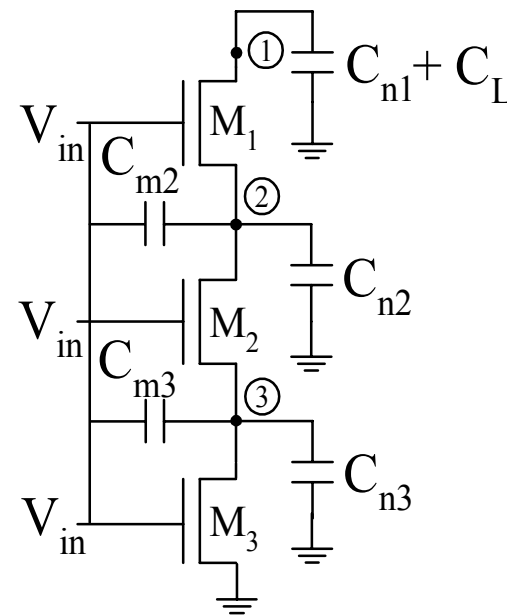
- Υπολογισμός t_{ON} και V_{ON} :

$$I_{C_{mi}} = I_{C_{ni}} \rightarrow V_i = \frac{C_{mi} V_{DD}}{(C_{mi} + C_{ni}) \tau} t$$

$$V_{GSi}[t_i] - V_{Ti}[t_i] = 0 \rightarrow$$

$$t_i = \frac{[V_{TON} + (1 + \gamma_1) V_{i+1}[t_{i+1}]] \tau}{V_{DD}},$$

$$V_{ON} = \frac{C_{m2} V_{DD}}{(C_{m2} + C_{n2}) \tau} t_2$$

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- Υπολογισμός W_{eq} : Δύο περιπτώσεις $\rightarrow t_{satn1} \geq \tau$ και $t_{satn1} \leq \tau$.

♦ Περίπτωση 1:

$$I_{D1} = P_C \frac{W_1}{L} \left[V_{in} - V_{TOn} - (1 + \gamma_1) V_A \right]^{\alpha_1} \rightarrow$$

$$I_{D1} = \frac{P_C}{L} \left[W_1 \left[1 - \frac{(1 + \gamma_1) V_A}{V_{in} - V_{TOn}} \right]^{\alpha_1} (V_{in} - V_{TOn})^{\alpha_1} \right] \rightarrow \boxed{W_{eq}}$$

Περιοχή A:

$$t = (\tau + t_{ON}) / 2$$

Περιοχή Οροπεδίου:

$$V_A = V_P, V_{in} = V_{DD}$$

Περιοχή B $\rightarrow I_{D1} = P_L (W_1 / L) \left(V_{DD} - V_{TOn} - (1 + \gamma_1) V_A \right)^{\alpha_1 / 2} (V_{out} - V_A)$

$$V_A = \frac{N}{N-1} V_{out} \rightarrow W(t) = \frac{W_1}{N} \left[1 - \frac{(N-1)(1 + \gamma_1) V_{out}}{N(V_{DD} - V_{TOn})} \right]^{\alpha_1 / 2}$$

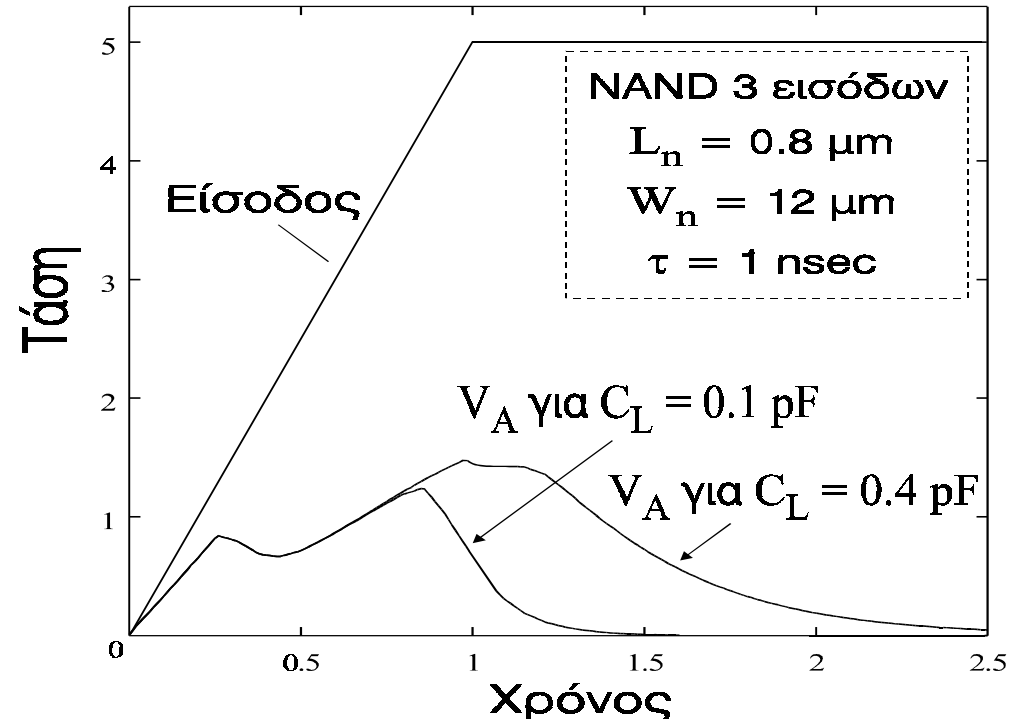
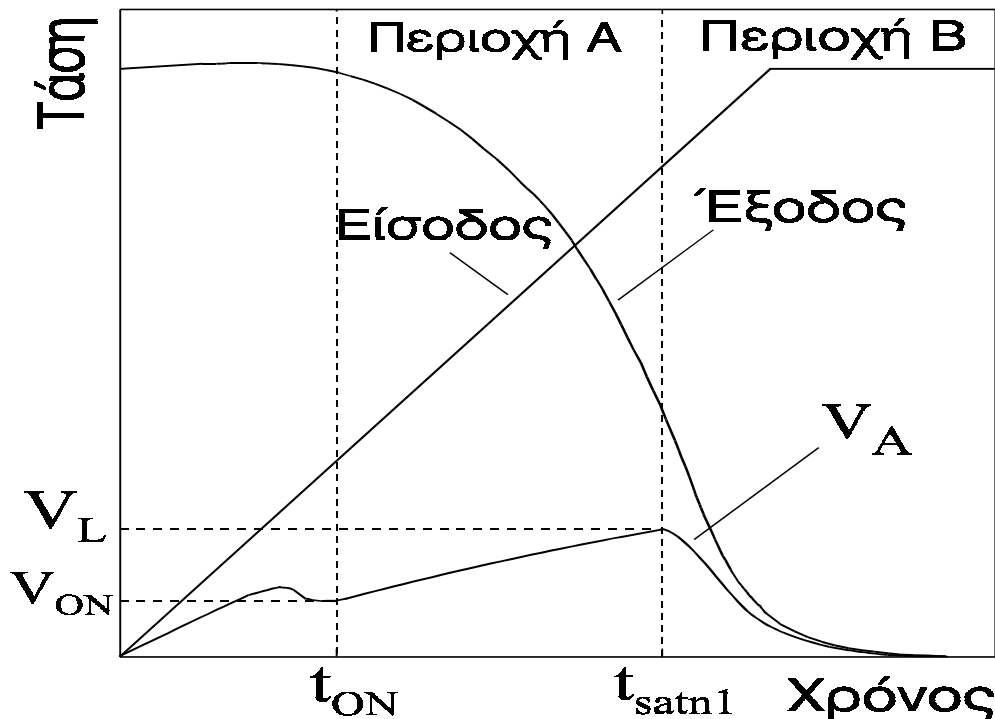
$$W_{eq} = 0.6 \left(W[t = t_{satn1}] + W[t = t_{V_{out} = 0}] \right)$$

Υπολογισμός του t_{satn1} από την Περιοχή 5A του αντιστροφέα:

$$V_{out} - V_P = P_V \left[V_{DD} - V_{TOn} - (1 + \gamma_1) V_P \right]^{\alpha_1 / 2}$$

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

◆ Περίπτωση 2:

Περιοχή Α: $t = (t_{ON} + t'_{satn1}) / 2$, t'_{satn1} για μηδενικό ρεύμα βραχυκυκλώματος.

$$C_L \frac{dV_{out}}{dt} = -P_C \frac{W_1}{L} \left[V_{in} - V_{TON} - (1 + \gamma_1) V_A \right]^{\alpha_1}, \quad V_{out} - V_A = P_V \left[V_{in} - V_{TON} - (1 + \gamma_1) V_A \right]^{\alpha_1/2}$$

Περιοχή Β:

$$W(t) = \frac{W_1}{N} \left[1 - \frac{(N-1)(1+\gamma_1)V_{out}}{N(V_{in} - V_{TON})} \right]^{\alpha_1/2} \quad W_{eq} = 0.6 \left(W[t = t_{satn1}] + W[t = t_{V_{out}=0}] \right)$$

t_{satn1} από την Περιοχή 3 ή 4 του αντιστροφέα

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- **Επίδραση αριθμού και θέσης εισόδων υπό μετάβαση:**

- ◆ Τα τρανζίστορ με μετάβαση στην είσοδο παρουσιάζουν μικρότερη αγωγιμότητα από εκείνα που είναι σε κατάσταση μόνιμης αγωγής (λόγω μικρότερης V_G).
- ◆ Όταν η μετάβαση εισόδων είναι αρκετά ταχύτερη από τη μετάβαση εξόδου, η περίπτωση μετάβασης στις εισόδους που βρίσκονται πλησιέστερα στην έξοδο παρουσιάζει γρηγορότερη εκφόρτιση (λόγω των εσωτερικών χωρητικότητων).
- ◆ Όσο η μετάβαση εισόδων γίνεται βραδύτερη από εκείνη της εξόδου, η περίπτωση μετάβασης σε εισόδους κοντά στη γείωση οδηγεί σε γρηγορότερη εκφόρτιση, λόγω της μικρότερης V_T και της μεγαλύτερης V_{GS} των αντίστοιχων τρανζίστορ.
- ◆ Οι κυματομορφές εξόδου για διάφορους συνδυασμούς μεταβάσεων εισόδων παρουσιάζουν παράλληλη μετατόπιση ανάλογα με τις εισόδους υπό μετάβαση.

Συνεπώς $\rightarrow W_{eq} = m \times W_{eq-worst}$ ($m > 1$). Ο συντελεστής m εξαρτάται από:

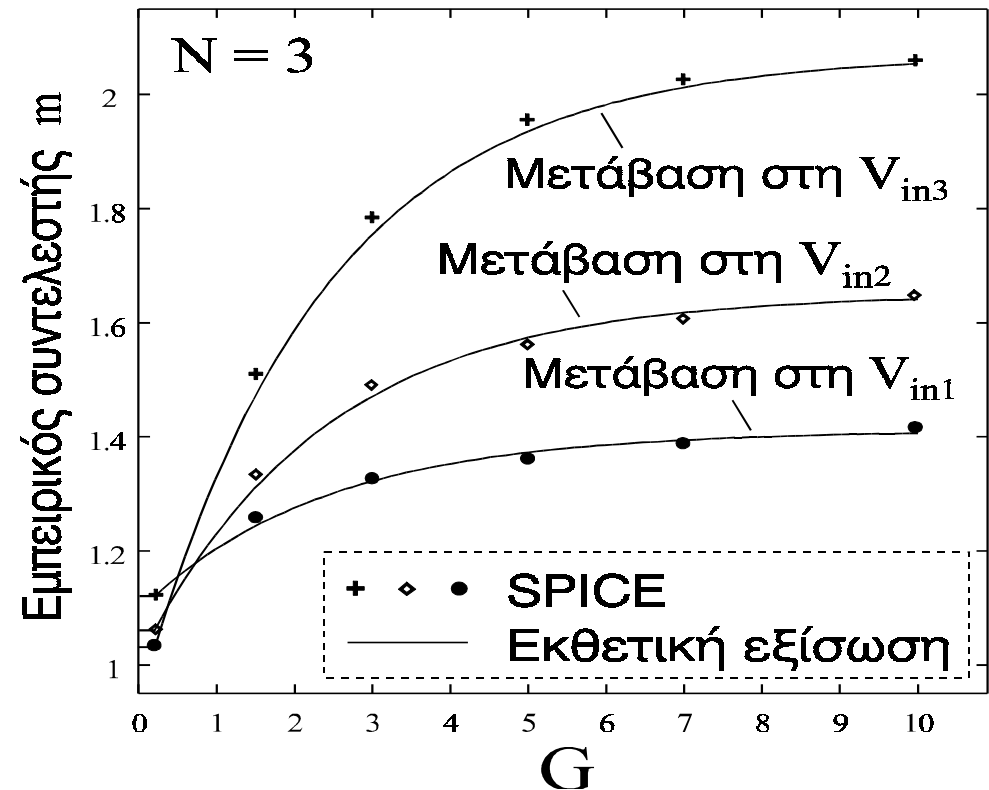
- ◆ Θέση και αριθμό εισόδων υπό μετάβαση $W: 1/W = 1/W_1 + \dots + 1/W_N$
- ◆ Σχέση κυματομορφών εισόδου και εξόδου $\rightarrow G = (I_{DON} \tau) / (C_L V_{DD})$.

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- Κυκλωματικές εξομοιώσεις έχουν δείξει ότι ο m εξαρτάται εκθετικά από το G :

$$m = m_{vf} + (m_{vs} - m_{vf}) [1 - e^{-d(G-0.2)}]$$

Είσοδοι υπό μετάβαση	m_{vf}		m_{vs}	
	Αριθμός εισόδων (N)			
	3	2	3	2
1	1.12	1.07	1.41	1.29
2	1.06	1.02	1.65	1.60
1, 2	1.03	1	1.12	1
3	1.03		2.07	
1, 3	1.09		1.15	
2, 3	1.02		1.29	
1, 2, 3	1		1	

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος φόρτισης ή εκφόρτισης

- Υπολογισμός ισοδύναμης εισόδου για χρονικά επικαλυπτόμενες εισόδους:
  - ◆ Η ισοδύναμη είσοδος καθορίζεται από τον κλάδο που μεταφέρει το ρεύμα φόρτισης ή εκφόρτισης και το ρεύμα βραχυκυκλώματος. Η ταχύτητα φόρτισης ή εκφόρτισης καθορίζεται κυρίως από τις εισόδους με την πιο αργή μετάβαση.
  - ◆ Ισοδύναμος χρόνος εκκίνησης: $t_0 = \max (t_1, t_2, \dots t_N)$. Οι εισοδοί (k) που έχουν ξεπεράσει τα $2/3V_{DD}$ όταν η μετάβαση που τελειώνει τελευταία φτάνει στο λογικό κατώφλι $V_{DD}/2$, θεωρούνται σταθερές στη τιμή V_{DD} .

Ισοδύναμος χρόνος μετάβασης:

$$\tau = \frac{\sum_{i=1}^m \left(1 - \frac{V_i [t = t_0]}{V_{DD}} \right) (t_{\text{endi}} - t_0)}{m}$$

$$m = N - k$$

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος βραχυκυκλώματος

- Με εξαίρεση των εσωτερικών χωρητικοτήτων, η τάση εξόδου δεν εξαρτάται από τη θέση των υπό μετάβαση εισόδων, αλλά μόνο από το πλήθος τους

$$W_{eq} = q W_L, \quad \frac{1}{W_L} = \frac{1}{W_1} + \frac{1}{W_2} + \dots + \frac{1}{W_N}.$$

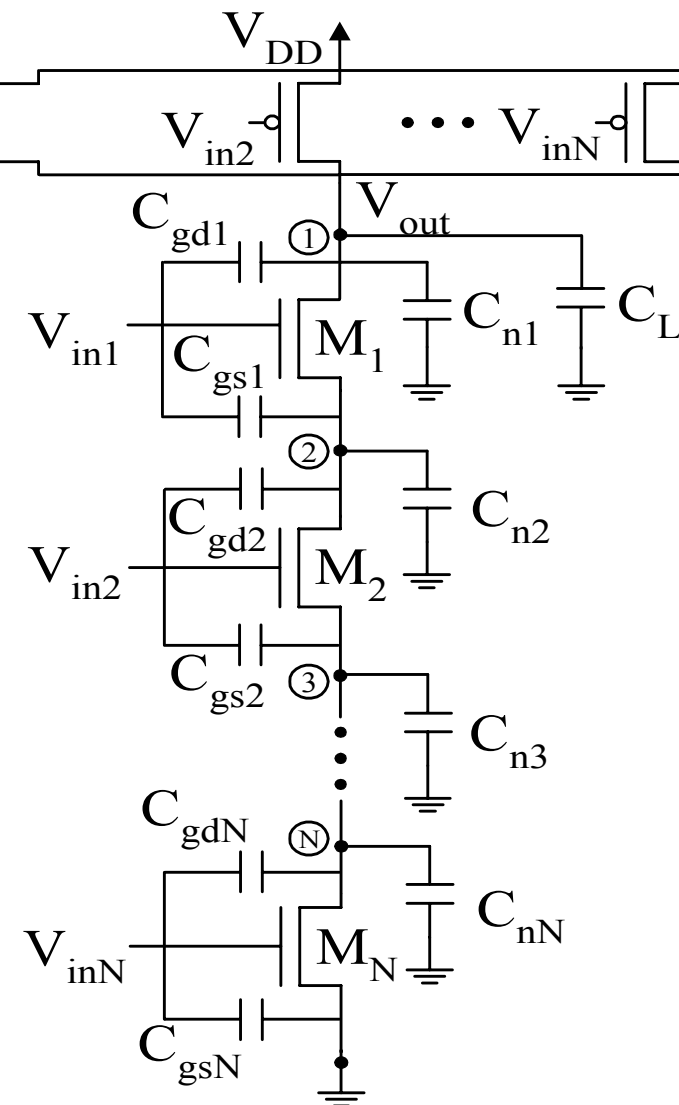
Αριθμός εισόδων υπό μετάβαση	q	
	Αριθμός εισόδων	
	3	2
1	1.72	1.58
2	1.31	1.11
3	1.08	

- Λόγω των εσωτερικών χωρητικοτήτων η φόρτιση είναι αργότερη για μετάβαση εισόδων που βρίσκονται κοντά στη γείωση. ($C'_L = C_L + C_O$)

$$C_O = \left(\sum_{i=1}^k r_i C_i \right) - r_k C_{gdk}, \quad r_i = \frac{N+1-i}{N}$$

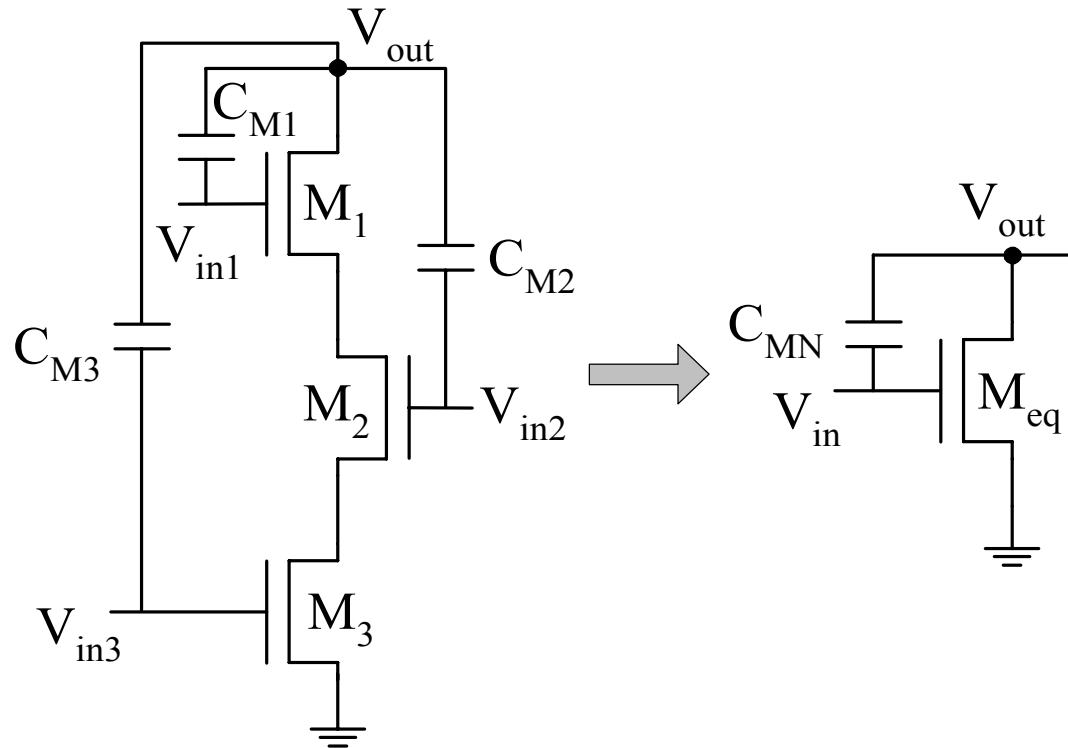
$$C_i = C_{gdi} + C_{gsi-1} + C_{ni}$$

k: υποδοχή του 1ου τρανζίστορ M_k με μετάβαση στην είσοδο

Σειριακά τρανζίστορ ως κλάδος βραχυκυκλώματος

- **Ισοδύναμη χωρητικότητα σύζευξης εισόδου–εξόδου:**

$$C_{MN} = \sum_{i=1}^m C_{MNi}$$

m : αριθμός εισόδων υπό μετάβαση

$$C_{MNk} = r_k C_{gdk} + r_{k+1} C_{gsk}$$

$$r_k = \frac{N+1-k}{N}$$

k : ακροδέκτης υποδοχής του τρανζίστορ (M_k) με μετάβαση στην είσοδο

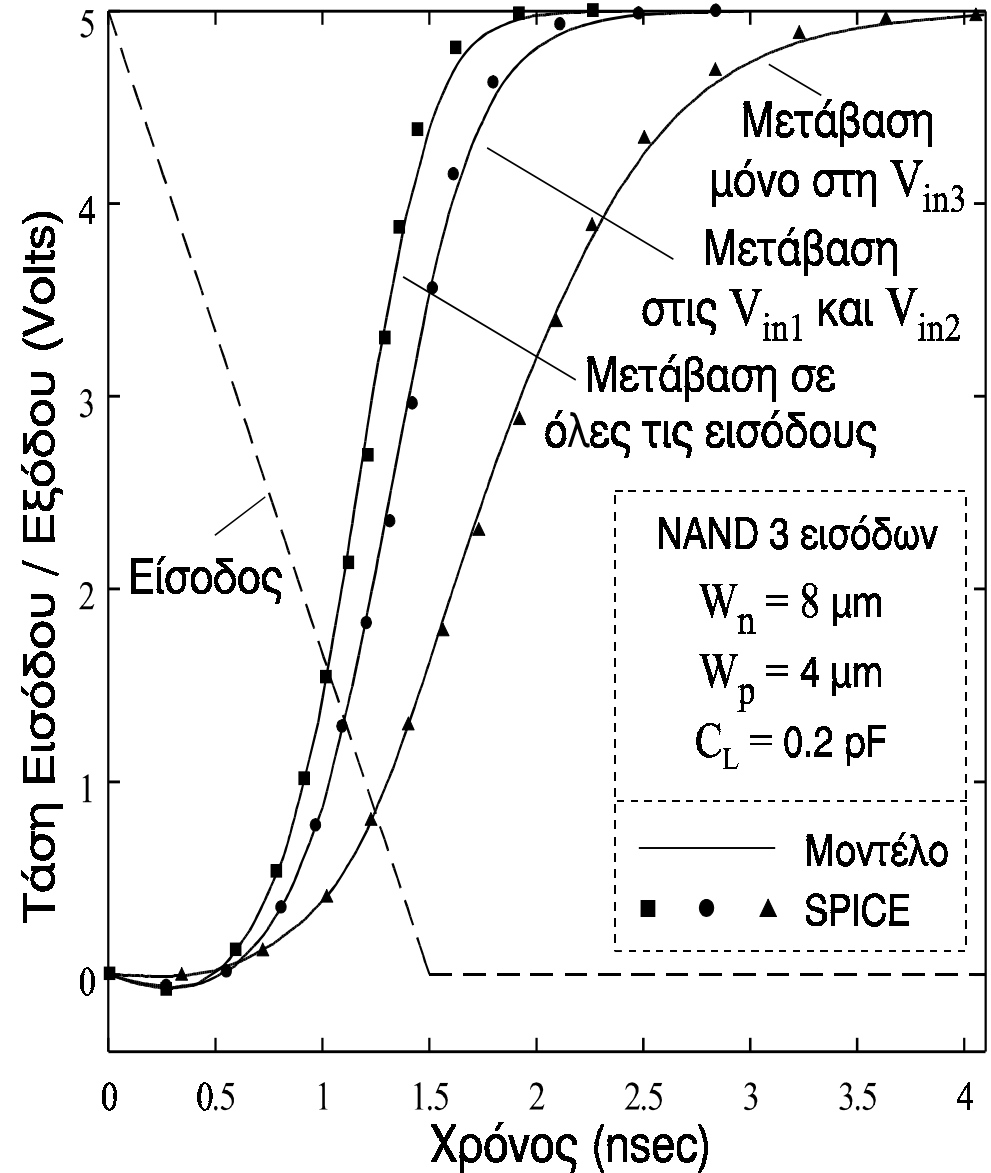
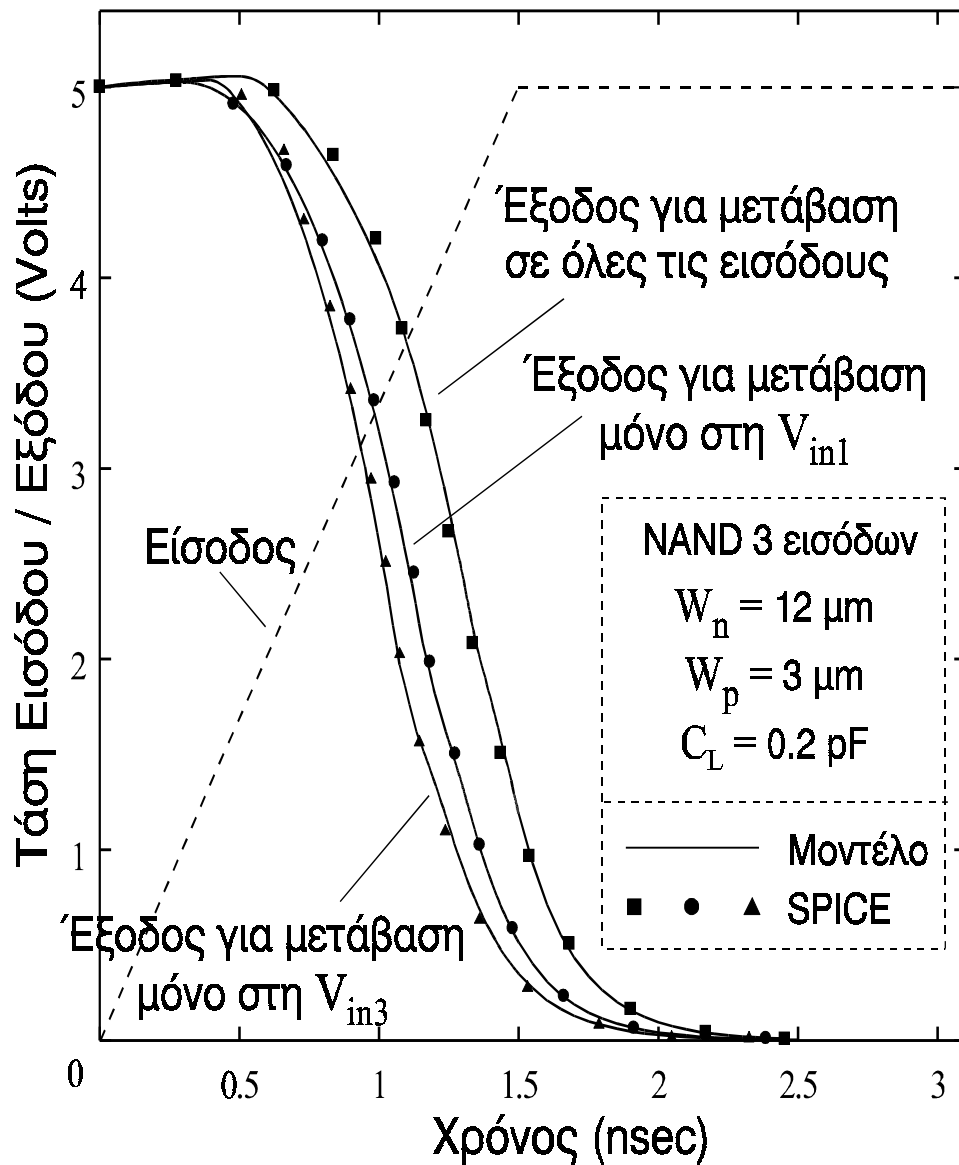
- Η **ισοδύναμη χωρητικότητα εισόδου-γείωσης** (ή **τροφοδοσίας γείωσης** όταν πρόκειται για PMOS) που απαιτείται για τον υπολογισμό της ενέργειας βραχυκυκλώματος υπολογίζεται με παρόμοιο τρόπο.

Παράλληλα συνδεδεμένα τρανζίστορ

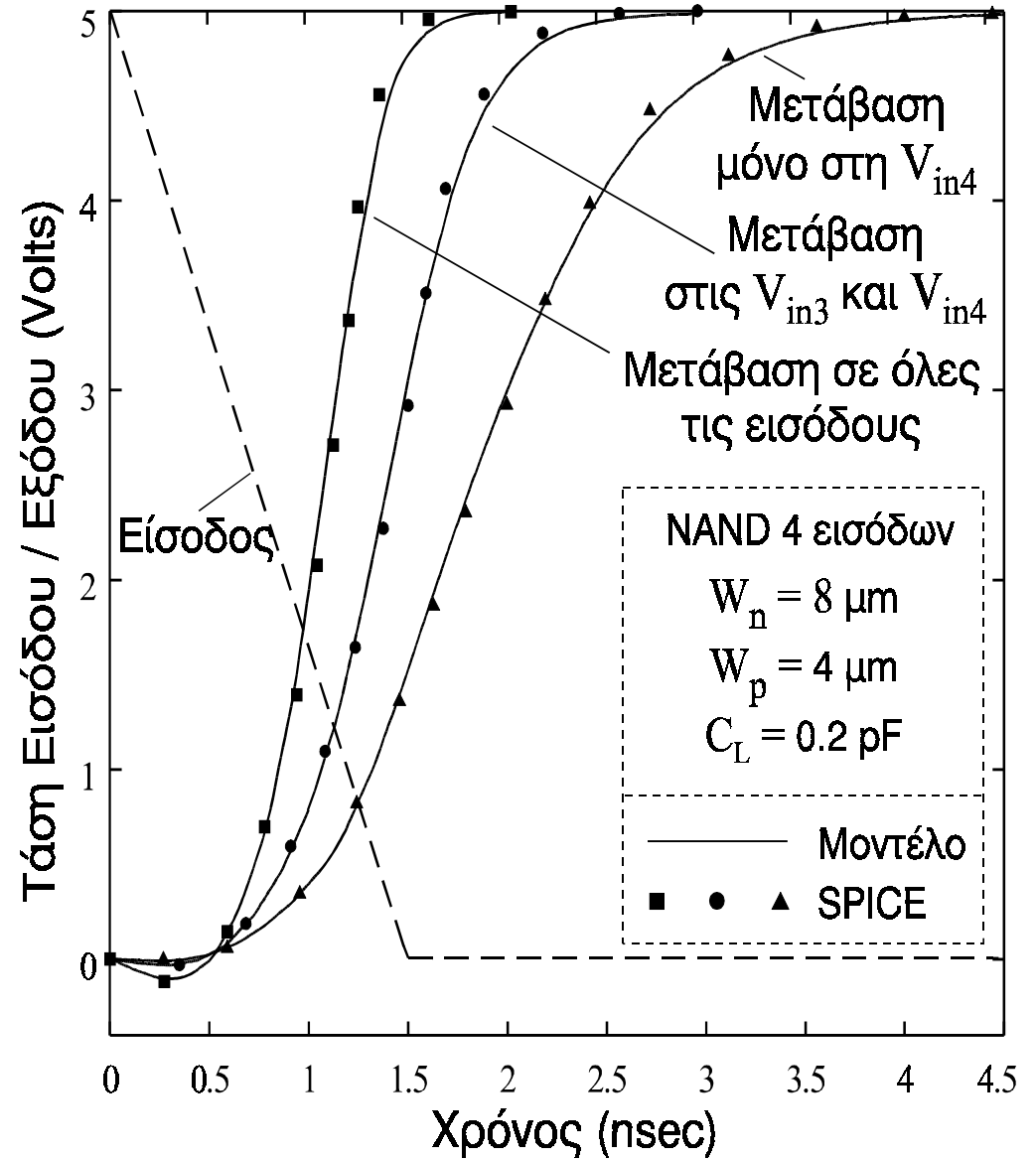
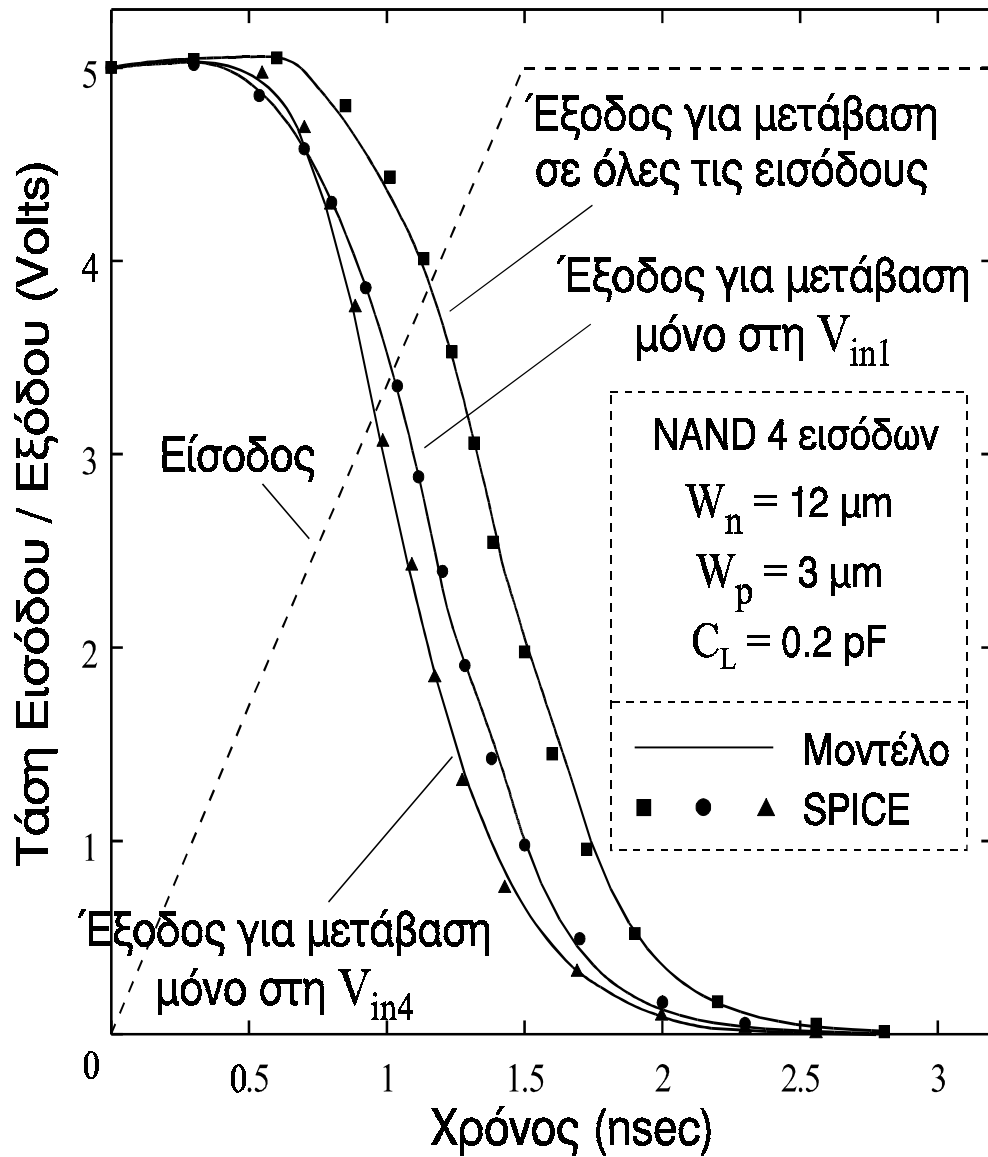

- $W_{eq} = \sum_{i=1}^m W_i$, $m \leq N$: αριθμός των τρανζίστορ με μετάβαση στην είσοδο.
- Για χρονικά επικαλυπτόμενες μεταβάσεις εισόδων: $W_{eq} = \sum_{i=1}^m S_i W_i$
- $S_i = 0$: για τρανζίστορ των οποίων η είσοδος αρχίζει να μεταβαίνει μετά το χρονικό σημείο όπου η είσοδος με την ταχύτερη μετάβαση φτάνει στην τελική της τιμή.
- Η φόρτιση ή εκφόρτιση αρχίζει με την έναρξη μετάβασης σε μια είσοδο.
Ισοδύναμος χρόνος εκκίνησης: $t_0 = \min(t_1, t_2, \dots, t_m)$
- Το τρανζίστορ με την ταχύτερη μετάβαση στην είσοδο έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στη φόρτιση ή εκφόρτιση. $\tau = \min(t_{end1} - t_0, t_{end2} - t_0, \dots, t_{endm} - t_0)$
- Το W_{eq} είναι μια μη γραμμική συνάρτηση των χρόνων μετάβασης των m εισόδων που προσεγγίζεται από μια εκθετική συνάρτηση:
$$S_i = e^{-1.5 [(t_{endi} - t_0) - \tau]}$$
- Για το τρανζίστορ με την ταχύτερη μετάβαση $S_i = 1$ ενώ για τα υπόλοιπα $S_i < 1$.
- Κλάδος βραχυκυκλώματος: W_{eq} χωρίς S_i αλλά με ισοδύναμη είσοδο από σειριακά τρανζίστορ.

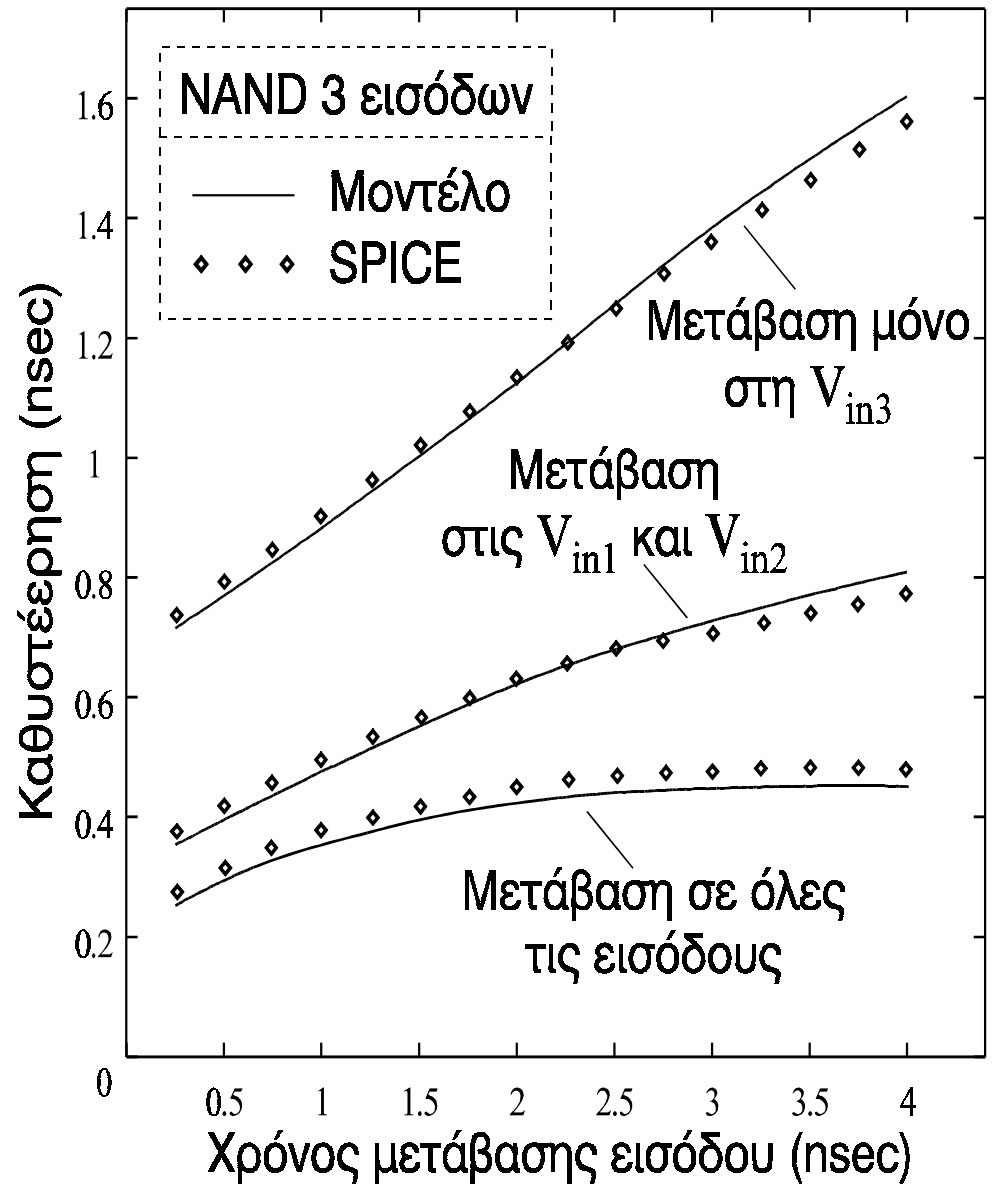
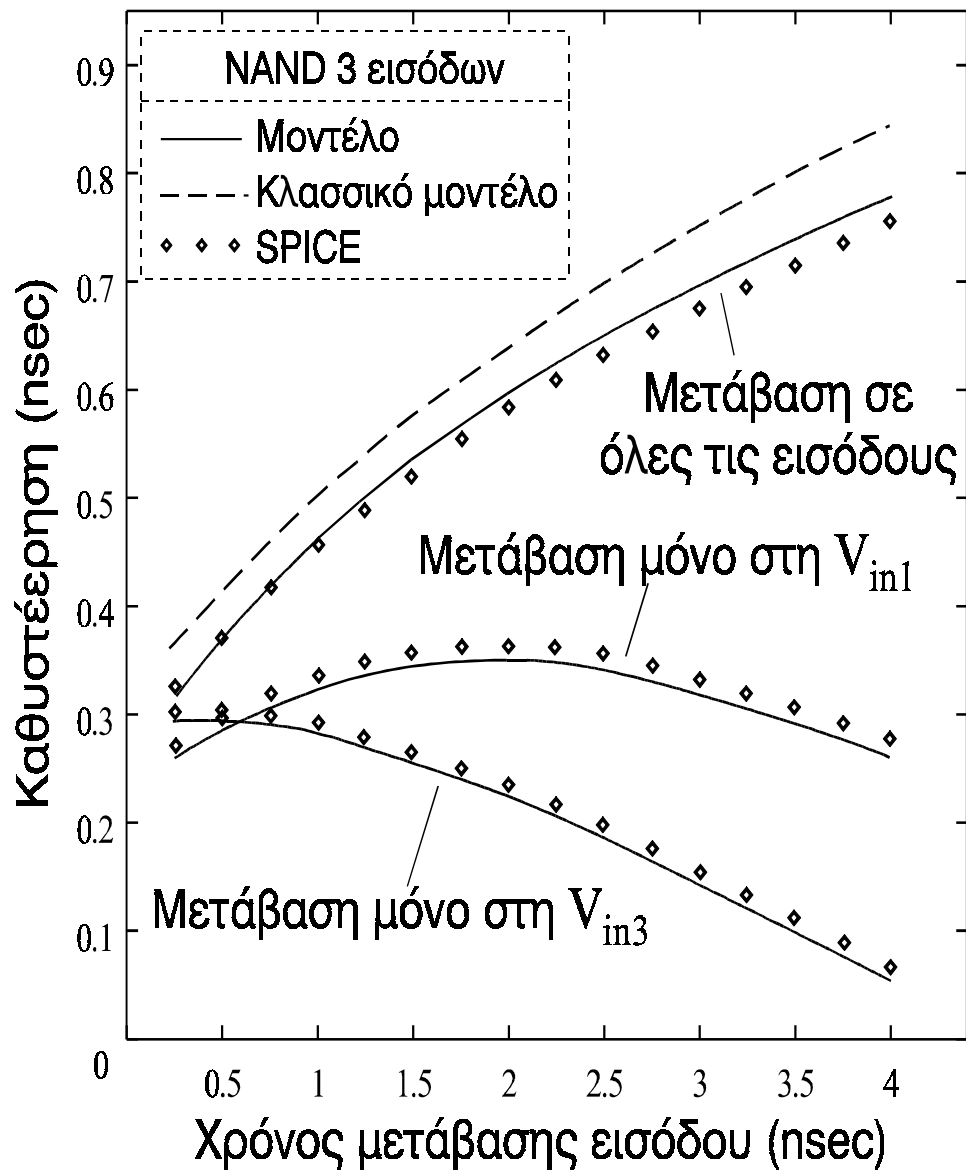
Χρονική απόκριση πυλών

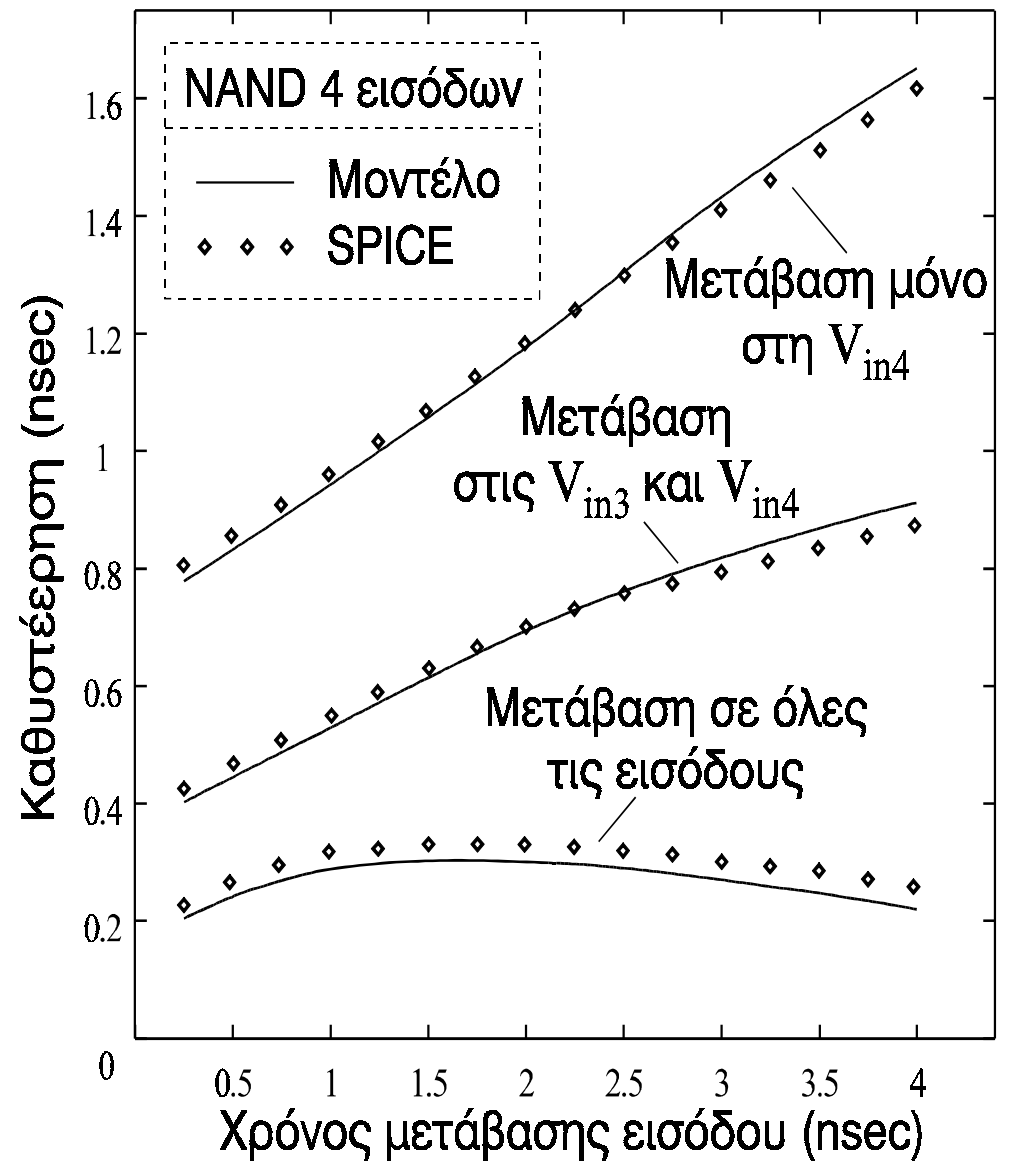
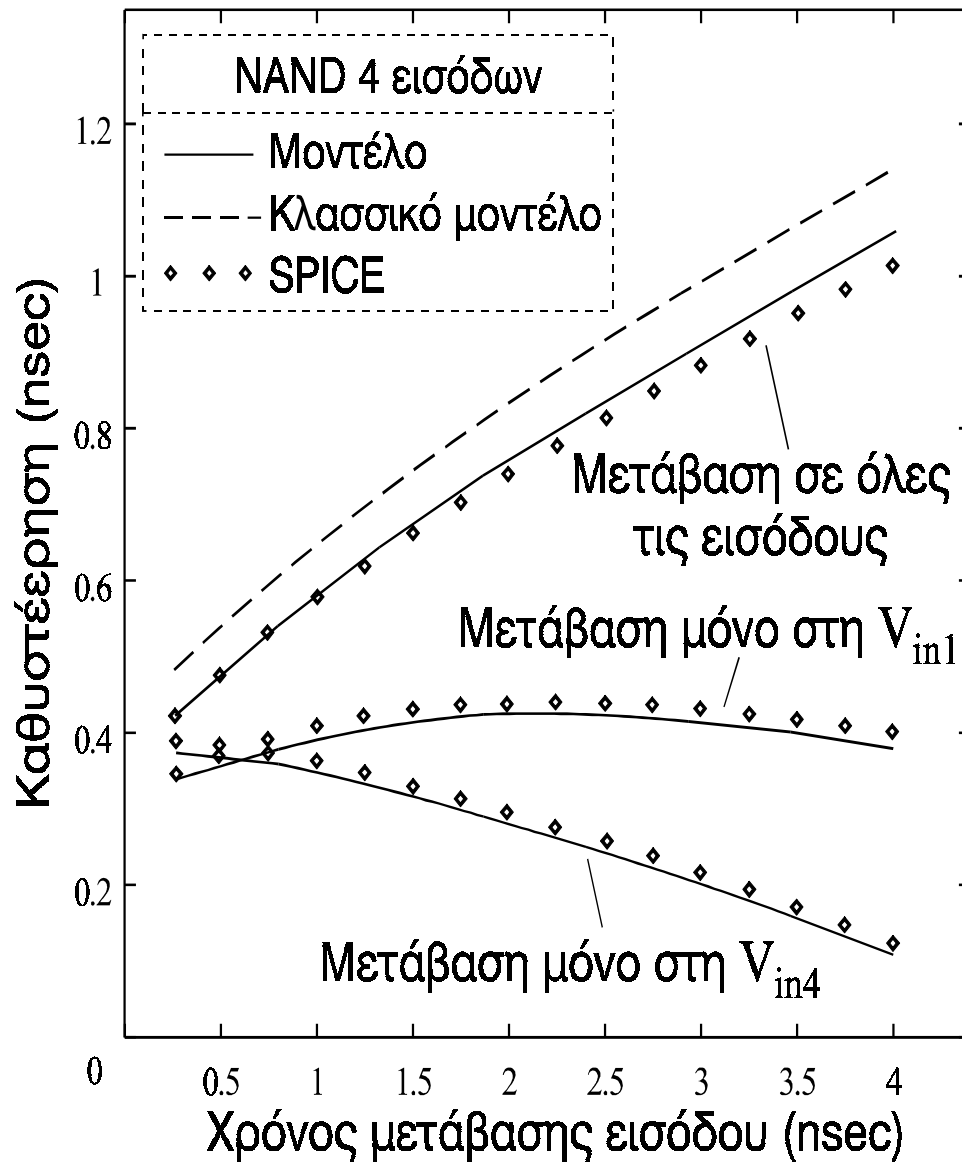
Χρονική απόκριση πυλών

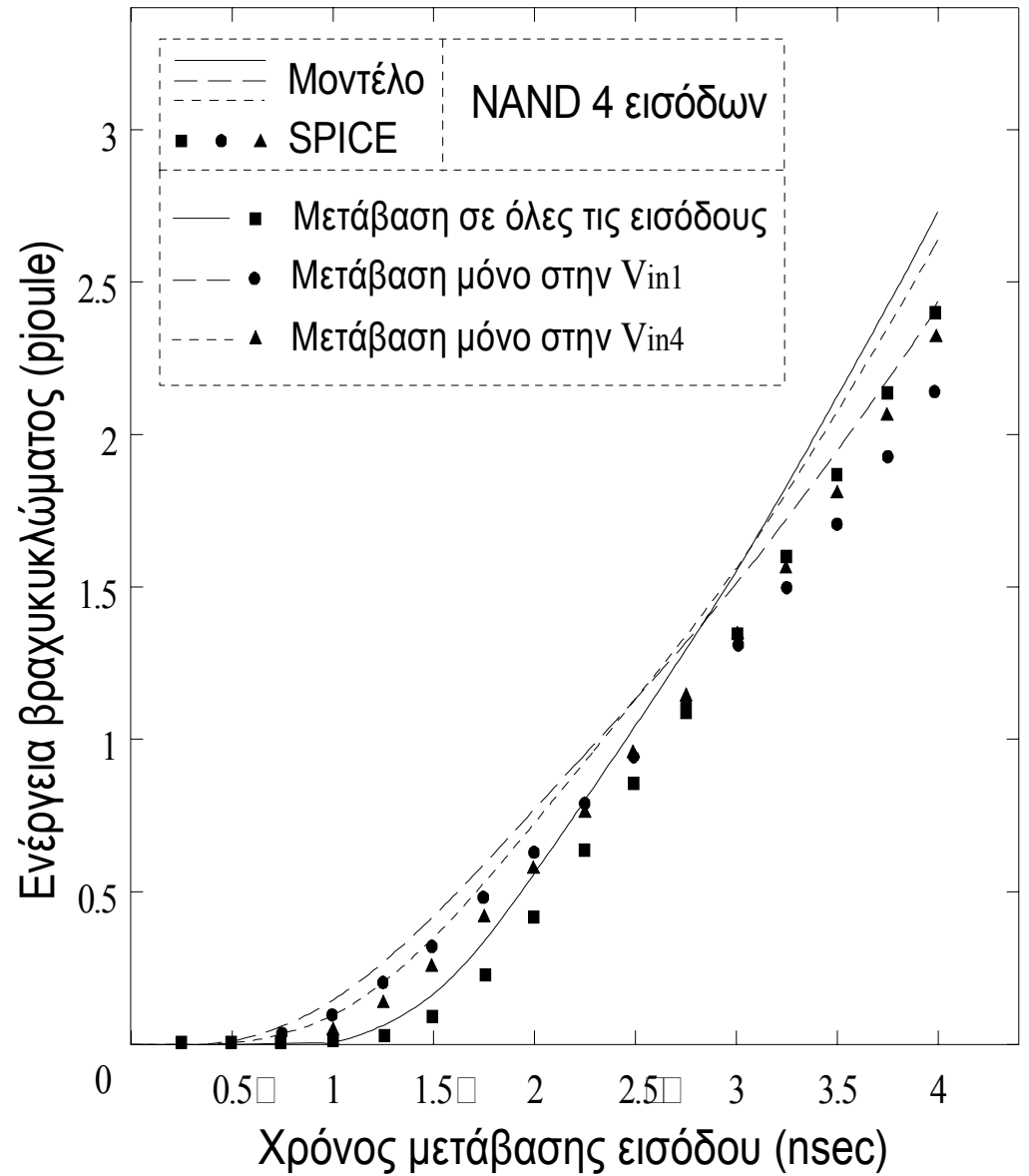
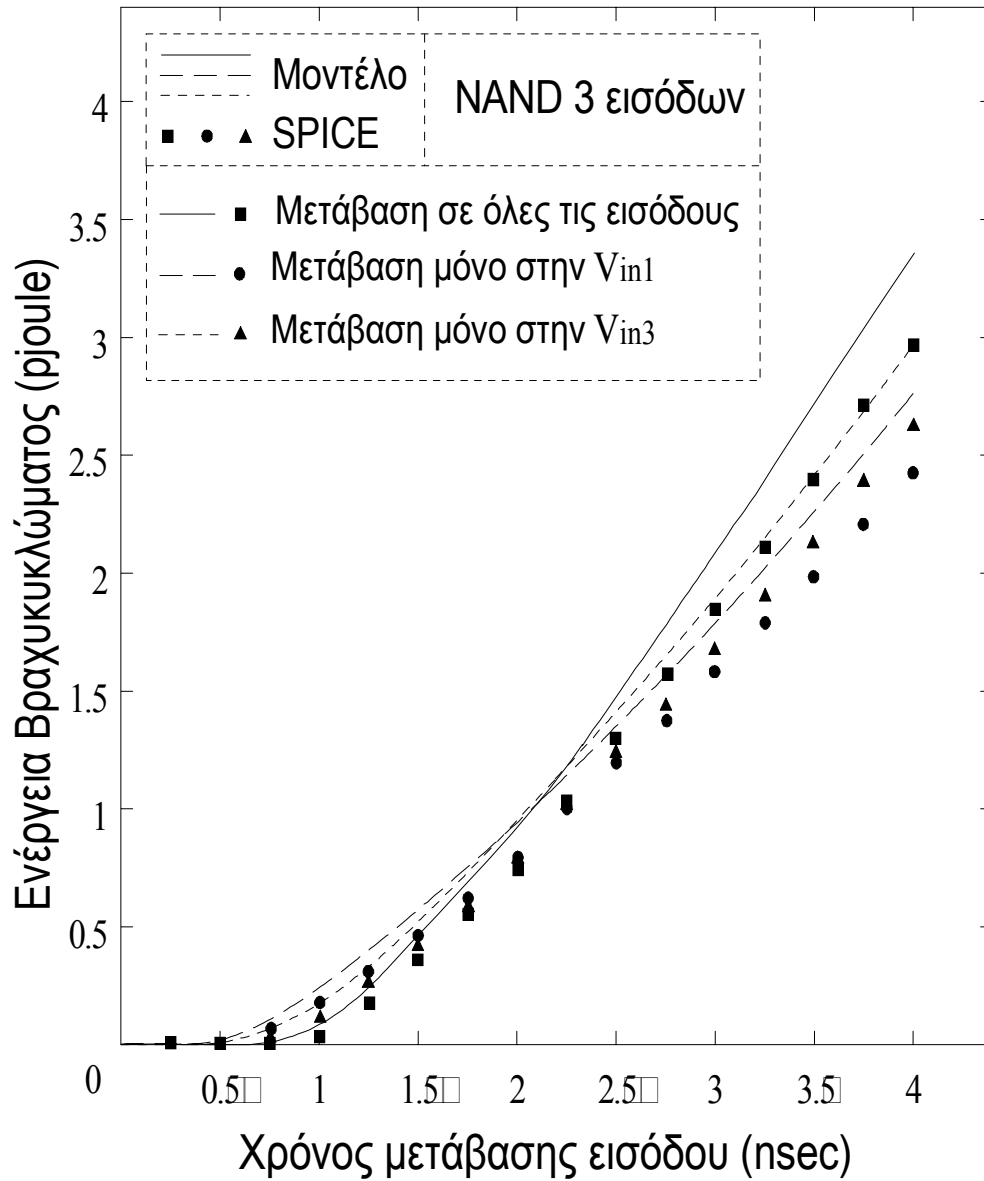
Καθυστέρηση πυλών

Καθυστέρηση πυλών

Ενέργεια βραχυκυκλώματος πυλών

Συμπεράσματα

- Αναπτύχθηκαν αναλυτικά μοντέλα χρονικής απόκρισης και κατανάλωσης ενέργειας του αντιστροφέα CMOS, για τεχνολογίες υπομικρομέτρου.
- Με βάση την μοντελοποίηση της χρονικής απόκρισης, παράχθηκαν αναλυτικές εκφράσεις για την καθυστέρηση και το χρόνο μετάβασης εξόδου του αντιστροφέα.
- Δόθηκε έμφαση στη μοντελοποίηση της κατανάλωσης ενέργειας βραχυκυκλώματος, που εξαρτάται από το χρόνο μετάβασης εισόδου, την τάση τροφοδοσίας, το χωρητικό φορτίο και τα εσωτερικά χαρακτηριστικά του αντιστροφέα.
- Με σκοπό την αυξημένη ακρίβεια, συμπεριλήφθησαν οι επιδράσεις του ρεύματος βραχυκυκλώματος και της χωρητικότητας σύζευξης εισόδου-εξόδου.
- Με σκοπό το μειωμένο χρόνο υπολογισμού, αποφεύχθηκε η χρήση αριθμητικών μεθόδων και δεδομένων από προγενέστερες κυκλωματικές εξομοιώσεις.
- Αναπτύχθηκε μεθοδολογία αναγωγής στατικών πυλών CMOS σε ισοδύναμους αντιστροφείς, η οποία βασίστηκε στην ανάλυση της δυναμικής συμπεριφοράς των σειριακά και παράλληλα συνδεδεμένων τρανζίστορ.
- Κατά την αναγωγή συμπεριλήφθησαν οι επιδράσεις όλων των σημαντικών παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία των στατικών πυλών.

Επεκτάσεις

- Μοντελοποίηση σύνθετων στατικών πυλών CMOS που περιλαμβάνουν συνδυασμό από σειριακά και παράλληλα συνδεδεμένα τρανζίστορ, στους κλάδους φόρτισης ή εκφόρτισης και βραχυκυκλώματος.
- Μοντελοποίηση πυλών δυναμικής λογικής (π.χ. Domino logic).
- Μοντελοποίηση στατικών πυλών που αποτελούνται από τρανζίστορ περάσματος (pass transistors).
- Μοντελοποίηση επίδρασης των γραμμών σύνδεσης στη χρονική απόκριση των πυλών, για τεχνολογίες πολύ μικρού μήκους καναλιού (deep-submicron technologies).